

1 יותר שְׁהָרִי בְּפָרֶשֶׁת אָמַר⁶ בספר ויקרא (שְׁעָלִיו על הפסוק בפרשת
2 אמור דְּרָשׁוּ "בְּאֶחָד" - זֶה אֲבָרְהֶם כּו') כְּתִיב "בַּחֹדֶשׁ
3 הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ גּו' זְכֵרוֹן תְּרוּעָה מִקְרֵא קֹדֶשׁ",
4 וְהִינּוּ, שְׁבַעֲנֵן זֶה גּוֹפֵא רְמֵז הַפְּתוּב אֶת הָאֲבוֹת כְּסֻדְרָן
5 וסדר הדברים בכתוב הוא 'באחד

6 לחדוש' - רמז לאברהם, ז'כרון תרועה'

7 - רמז ליצחק ר'מקרא קודש' - רמז

8 ליעקב, וְלִמָּה בְּפָרֶשֶׁת פְּנַחֶס

9 בפסוק המצוטט בתחילת המאמר

10 נֶאֱמַר "מִקְרֵא קֹדֶשׁ" שְׁרוּמֵז

11 עַל יַעֲקֹב, לִפְנֵי "זְכֵרוֹן

12 תְּרוּעָה" שְׁרוּמֵז עַל יַצְחָק וְלֹא

13 לִפִּי סֵדֵר הָאֲבוֹת שִׁיזַחַק קֹדֶם לִיעֲקֹב?

14 אֶף הֵעֵנֵן הוּא, כְּפִי שְׁמִבְאָר

15 אֲדַמּוּר הַצְּמַח צֶדֶק' (השלישי

16 בשושלת אֲדַמּוּרֵי הַבַּיִת)

17 הַתּוֹרָה⁷, שְׁפִינָן שְׁהַפְּסוּק

18 שְׁבַפְּרֶשֶׁת פְּנַחֶס הוּא בְּנוֹגֵעַ

19 לְעֵנֵן הַמוֹסְפִין קְרִבּוֹת מוֹסֵף

20 שְׁמִקְרִיבִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ בִּשְׁבֵת, בְּרֹאשׁ

21 חוֹדֶשׁ וּבַחֲנִיגִים (והכתוב ממשך ומפרט

22 אֵלּוּ קְרִבּוֹת מוֹסֵף מִבְּיָאִים בְּרֹאשׁ

23 הַשָּׁנָה "וַיַּעֲשִׂיתֶם עוֹלָה" וְגו'⁸,

24 וּפְסוּקִים אֵלּוּ אוֹמְרִים בְּתַפְּלַת

25 מוֹסֵף שֶׁל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה,

26 וְקוֹרִין בְּתוֹרָה בְּצִיבוּר בְּמִפְטִיר

27 שֶׁל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה), וּמוֹסְפִין

28 בָּאִים מִבְּחִינַת יוֹסֵף⁹, כַּמְבוֹאֵר

29 בְּתוֹרַת הַסּוּד, עַל פִּי הַקְּבֵלָה וְכִפִּי

30 שְׁמוּמֵז בְּדַמְיוֹן בֵּין הַמִּילָה 'מוֹסֵף'

31 וְהַמִּילָה 'יוֹסֵף', לְכֵן הַקְּדִים

32 הַכְּתוּב הַזֶּה, בְּפֶרֶשֶׁת הַמוֹסְפִין,

33 יַעֲקֹב לְיַצְחָק, כִּי "אֵלֶּה¹⁰

34 תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב, יוֹסֵף" כִּי

35 שְׁיוֹסֵף, הַשִּׁיךְ בְּמִיּוּחַד, לְנוֹשֵׂא

36 הַמוֹסְפִין הוּא 'תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב' וְלִכֵּן כֵּן

37 יֵשׁ הַדְּגָשׁ עַל יַעֲקֹב וְהוּא קֹדֶם לַיַּצְחָק.

38 (ב) וְהִנֵּה בְּעֵנֵן הַשִּׁיכּוֹת שֶׁל

39 הָאֲבוֹת לְפָסוּק "בַּחֹדֶשׁ

40 הַשְּׁבִיעִי" שְׁבַה מְדוּבָר בְּמִדְרַשׁ

41 הַנּוֹזֵכַר, אֵיתָא מוֹבָא בְּמִדְרַשׁ שָׁם:

בס"ד. יום ב' דראש השנה,

ה'תש"ל

(הנחה בלתי מוגה)

1 וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ, מִקְרֵא קֹדֶשׁ

2 יְהִיָּה לָכֶם, כֹּל מְלֶאכֶת עֲבוּדָה לֹא

3 תַּעֲשׂוּ, יוֹם תְּרוּעָה יְהִיָּה לָכֶם, וְאֵיתָא בְּמִדְרַשׁ²

4 "בְּאֶחָד" (לַחֹדֶשׁ) - זֶה אֲבָרְהֶם, שְׁנֵאֱמַר³ אֶחָד

5 יְהִיָּה אֲבָרְהֶם. "מִקְרֵא קֹדֶשׁ" - זֶה יַעֲקֹב, שְׁנֵאֱמַר⁴

6 שְׁמַע אֵלַי יַעֲקֹב וַיִּשְׂרָאֵל מִקְרָאִי. "יוֹם תְּרוּעָה" -

7 זֶה יַצְחָק, שְׁנֵאֱמַר⁵ וַיִּרְא וְהִנֵּה אֵיל. וְצִרִיף לְהַבִּין,

8 הָרִי סֵדֵר הָאֲבוֹת הוּא אֲבָרְהֶם יַצְחָק וַיַּעֲקֹב,

9 וְלִמָּה בְּכַתּוּב זֶה מִקְדִּים "מִקְרֵא קֹדֶשׁ" ("זֶה

10 יַעֲקֹב"), לִפְנֵי "זְכֵרוֹן תְּרוּעָה" ("זֶה יַצְחָק").

11 וּבִיּוֹתֵר יִקְשֶׁה, שְׁהָרִי בְּפָרֶשֶׁת אָמַר⁶ (שְׁעָלִיו

12 דְּרָשׁוּ "בְּאֶחָד" - זֶה אֲבָרְהֶם כּו') כְּתִיב "בַּחֹדֶשׁ

13 הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ גּו' זְכֵרוֹן תְּרוּעָה מִקְרֵא

14 קֹדֶשׁ", וְהִינּוּ, שְׁבַעֲנֵן זֶה גּוֹפֵא רְמֵז הַפְּתוּב אֶת

15 הָאֲבוֹת כְּסֻדְרָן, וְלִמָּה בְּפָרֶשֶׁת פְּנַחֶס נֶאֱמַר

16 "מִקְרֵא קֹדֶשׁ" שְׁרוּמֵז עַל יַעֲקֹב, לִפְנֵי "זְכֵרוֹן

17 תְּרוּעָה" שְׁרוּמֵז עַל יַצְחָק. אֶף הֵעֵנֵן הוּא, כְּפִי

18 שְׁמִבְאָר הַצְּמַח צֶדֶק' בְּאִוֹר הַתּוֹרָה⁷, שְׁפִינָן

19 שְׁהַפְּסוּק שְׁבַפְּרֶשֶׁת פְּנַחֶס הוּא בְּנוֹגֵעַ לְעֵנֵן

20 הַמוֹסְפִין ("וַיַּעֲשִׂיתֶם עוֹלָה" וְגו'⁸, וּפְסוּקִים אֵלּוּ

21 אוֹמְרִים בְּתַפְּלַת מוֹסֵף שֶׁל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה, וְקוֹרִין

22 בְּמִפְטִיר שֶׁל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה), וּמוֹסְפִין בָּאִים

23 מִבְּחִינַת יוֹסֵף⁹, לְכֵן הַקְּדִים הַפְּתוּב יַעֲקֹב לְיַצְחָק,

24 כִּי "אֵלֶּה¹⁰ תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב, יוֹסֵף".

25 (ב) וְהִנֵּה בְּעֵנֵן הַשִּׁיכּוֹת שֶׁל הָאֲבוֹת לְפָסוּק

26 "בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי", אֵיתָא בְּמִדְרַשׁ

(1) פינחס כט, א. 2) ויק"ר פכ"ט, ז (בשינוי הסדר. וכ"ה גם ברד"ה ובחודש השביעי תר"ל (ספר המאמרים תרכ"ט ס"ע שנ ואילן)). 3) יחזקאל לג, כד. 4) ישע"י מח, יב. 5) וירא כב, יג. 6) כג, כד. 7) דרושים לר"ה ע' א'רפח. 8) פינחס שם, ב ואילן. 9) "כמ"ש בפרדס [שער ערכי הכינויים] ערך מוסף" (אוה"ת שם). 10) וישב לו, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 "מִשָּׁל לְבֶן-מְלָכִים שֶׁהָיָה לוֹ דִין בְּפָנַי אָבִיו, אָמַר לוֹ אָבִיו:

2 אִם אַתָּה מִבְּקֵשׁ לְזִכּוֹת לְפָנַי בְּדִין בַּיּוֹם הַזֶּה כּוֹ' (הִינּוּ

3 שֶׁהָאֵב מִי שֶׁלִּפְנֵי הַבֶּן צָרִיךְ לַעֲמֹד לִדִין, הוּא עֲצָמוֹ מִלְמַד אֶת בְּנוֹ

4 אִיךְ שִׁיזְכֶּה בְּדִין). כִּף אָמַר הַקְּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: בְּנִי, אִם

5 אַתָּם מִבְּקָשִׁים לְזִכּוֹת לְפָנַי

6 בְּדִין בַּיּוֹם הַזֶּה, תִּהְיֶינּוּ מְזִפְרִין

7 לְפָנַי שֶׁאֵינִי הוּא הַשּׁוֹפֵט זְכוֹת אָבוֹת

8 אֲבֹרָה יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וְאַתֶּם זֹכִין

9 לְפָנַי בְּדִין". וְזֶה הִרְמוּ בְּכַךְ

10 שֶׁבִּפְסוּק הַמְדַבֵּר עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה יֵשׁ

11 רְמוּזִים לְשִׁלוֹשׁת הָאֲבוֹת "בְּאֶחָד" -

12 זֶה אֲבֹרָה וְכוּ', וְאֵימָתִי בְּאִיזוֹ

13 זְמַן תִּהְיֶינּוּ מְזִפְרִין זְכוֹת אָבוֹת

14 וְאַתֶּם זֹכִין לְפָנַי בְּדִין,

15 "בַּחֲדָשׁ הַשְּׂבִיעִי" שֶׁהוּא, כְּאֹמְרוֹ,

16 חֹדֶשׁ תִּשְׁרִי שְׁבִיעִים הִרְאִינוּ שֶׁלּוֹ חֵל

17 רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם הַדִּין.

18 וְצָרִיךְ לְהִבִּין, מֵהוּ הַחֲדוּשׁ

19 הַמֵּיוֹחַד וְהַיּוֹצֵא מִן הַכֹּלל בְּמָה

20 שֶׁמְזִפְרִין זְכוֹת אָבוֹת "בַּחֲדָשׁ

21 הַשְּׂבִיעִי" דְּוָקָא (כְּלִשׁוֹן

22 הַמְדַרְשׁ, וְאֵימָתִי תִהְיֶינּוּ

23 מְזִפְרִין זְכוֹת אָבוֹת כּוֹ'

24 בַּחֲדָשׁ הַשְּׂבִיעִי), וּבִשְׂיִכּוֹת לִדִין

25 וּמִשִּׁפְטֵי שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, הִרְי גַּם

26 בַּתְּפִלוֹת שֶׁבְּכָל יְמֵי הַשָּׁנָה

27 אֶפִּילוֹ בִּימֵי חוֹל רְגִילִים (שֶׁלֹּשׁ

28 פְּעָמִים בְּכָל יוֹם חוֹל, בַּתְּפִלוֹת

29 שַׁחֲרִית, מִנְחָה וְעֶרְבִית וְלִפְעָמִים

30 גַּם אַרְבַּע בְּיָמִים שְׁבָהם מִתְּפִלָּת

31 גַּם תְּפִילַת 'מוֹסָף' וְחִמְשׁ פְּעָמִים

32 בַּיּוֹם הַכִּיּוּרִים שֶׁמִּלְבַד תְּפִלוֹת שַׁחֲרִית

33 מִנְחָה עֶרְבִית וְתְּפִילַת מוֹסָף, יֵשׁ בּוֹ גַּם

34 תְּפִילַת נְעִילָה) מְזִפְרִים זְכוֹת

35 אָבוֹת בַּתְּחִלַּת הַתְּפִלָּה, תְּפִילַת

36 שְׁמוֹנֵה-עֶשְׂרֵה בַּהֲקָדְמָה לְבִקְשׁוֹת

37 שֶׁבַּתְּפִלָּה וּבַתְּחִילַת תְּפִילַת שְׁמוֹנֵה-

38 עֶשְׂרֵה אֹמְרִים 'שֶׁהַקְּדוּשׁ בִּירוּךְ הוּא

39 הוּא 'אֱלוֹקֵי אֲבֹרָה, אֱלוֹקֵי יִצְחָק

40 וְאֱלוֹקֵי יַעֲקֹב' וּבְכַךְ מְזַכְרִים זְכוֹת

41 אָבוֹת, וְאִם-כֵּן מֵהוּ הַחֲדוּשׁ

42 הַמֵּיוֹחַד שֶׁבַּהֲזָכְרָת זְכוֹת אָבוֹת

43 בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה דְּוָקָא שֶׁעַל יְדֵי זֶה

44 דְּוָקָא זֹכִים בְּדִין בַּיּוֹם הַדִּין?

45 וּבִיזְמַן יִקְשֶׁה, הַשְּׂאֵלָה מֵה מֵיוֹחַד

46 בַּהֲזָכְרַת זְכוֹת אָבוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה

מִתְחַזְקֵת יוֹתֵר כִּיּוֹן שֶׁבַּתְּפִלָּה שֶׁבְּכָל יוֹם מְזִפְרִין זְכוֹת אָבוֹת

בְּפִירוּשׁ, "אֱלֹקֵי אָבוֹתֵינוּ, אֱלֹקֵי אֲבֹרָה אֱלֹקֵי יִצְחָק וְאֱלֹקֵי

יַעֲקֹב", מֵה-שְּׂאִין-כֵּן הַזְּכָרַת זְכוֹת אָבוֹת שֶׁבְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה

הִיא רַק בְּרִמְזוֹ בִּפְסוּק הַנּוֹכַח "וּבַחֲדוּשׁ הַשְּׂבִיעִי", וְעַד כִּדִּי כִּךְ הָעֵינַי קִיִּים

רַק בְּרִמְזוֹ וְלֹא בִּפְירוּשׁ שֶׁצָּרִיךְ

לְהִבִּיא רְאִיָּה מִפְּסוּקִים

אַחֲרֵיהֶם, שֶׁ"בְּאֶחָד" - זֶה

אֲבֹרָה, "מִקְרָא קֹדֶשׁ" - זֶה

יַעֲקֹב, וְ"זְכָרוֹן תְּרוּעָה" - זֶה

יִצְחָק, וְאִם-כֵּן מֵאֲחֵר שֶׁבְּכָל יוֹם

מְזַכְרִים זְכוֹת אָבוֹת בִּפְירוּשׁ וְהַחֲדוּשׁ

שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא הַזְּכָרַת זְכוֹת אָבוֹת

רַק בְּרִמְזוֹ מֵהוּ הַחֲדוּשׁ שֶׁמְזִפְרִין זְכוֹת אָבוֹת,

וְאַתֶּם זֹכִין לְפָנַי בְּדִין". "בְּאֶחָד" - זֶה אֲבֹרָה

וְכוּ', וְאֵימָתִי תִהְיֶינּוּ מְזִפְרִין זְכוֹת אָבוֹת וְאַתֶּם

זֹכִין לְפָנַי בְּדִין, "בַּחֲדָשׁ הַשְּׂבִיעִי". וְצָרִיךְ

לְהִבִּין, מֵהוּ הַחֲדוּשׁ בְּמָה שֶׁמְזִפְרִין זְכוֹת אָבוֹת

"בַּחֲדָשׁ הַשְּׂבִיעִי" דְּוָקָא (כְּלִשׁוֹן הַמְדַרְשׁ,

וְאֵימָתִי תִהְיֶינּוּ מְזִפְרִין זְכוֹת אָבוֹת כּוֹ' בַּחֲדָשׁ

הַשְּׂבִיעִי), הִרְי גַּם בַּתְּפִלוֹת שֶׁבְּכָל יְמֵי הַשָּׁנָה

(שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בְּכָל יוֹם, וְלִפְעָמִים גַּם אַרְבַּע

וְחִמְשׁ פְּעָמִים) מְזִפְרִים זְכוֹת אָבוֹת בַּתְּחִלַּת

הַתְּפִלָּה, בַּהֲקָדְמָה לְבִקְשׁוֹת שֶׁבַּתְּפִלָּה, וְאִם-כֵּן

מֵהוּ הַחֲדוּשׁ שֶׁבַּהֲזָכְרָת זְכוֹת אָבוֹת בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה

דְּוָקָא. וּבִיזְמַן יִקְשֶׁה, שֶׁבַּתְּפִלָּה שֶׁבְּכָל יוֹם

מְזִפְרִין זְכוֹת אָבוֹת בְּפִירוּשׁ, "אֱלֹקֵי אָבוֹתֵינוּ,

אֱלֹקֵי אֲבֹרָה אֱלֹקֵי יִצְחָק וְאֱלֹקֵי יַעֲקֹב", מֵה-

שְּׂאִין-כֵּן הַזְּכָרַת זְכוֹת אָבוֹת שֶׁבְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה הִיא

רַק בְּרִמְזוֹ, וְעַד שֶׁצָּרִיךְ לְהִבִּיא רְאִיָּה מִפְּסוּקִים

אַחֲרֵיהֶם, שֶׁ"בְּאֶחָד" - זֶה אֲבֹרָה, "מִקְרָא קֹדֶשׁ"

- זֶה יַעֲקֹב, וְ"זְכָרוֹן תְּרוּעָה" - זֶה יִצְחָק, וְאִם-כֵּן

מֵהוּ הַחֲדוּשׁ בַּהֲזָכְרַת זְכוֹת אָבוֹת שֶׁבְּרֹאשׁ-

הַשָּׁנָה, שֶׁהִיא רַק בְּרִמְזוֹ, עַל הַזְּכָרַת זְכוֹת אָבוֹת

בְּפִירוּשׁ בַּתְּפִלוֹת שֶׁבְּכָל יוֹם.

אִךְ הָעֵינַי הוּא, שֶׁמֵּעֲלַת הַזְּכָרַת זְכוֹת אָבוֹת

בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה הִיא, שְׂיּוֹם רֹאשׁ-הַשָּׁנָה עֲצָמוֹ

הוּא הַמְּצִיאוֹת שֶׁל הָאָבוֹת, אֲבֹרָה יִצְחָק וְיַעֲקֹב,

וְהִינּוּ, שְּׂאִין זֶה כְּמוֹ הַזְּכָרַת זְכוֹת אָבוֹת בַּתְּפִלוֹת

שֶׁבְּכָל יוֹם שֶׁהוּא עֲנָן שֶׁל זְכָרוֹן בְּעֵלְמָא, אֱלֹא

בְּאִפְּן שְׂיּוֹם רֹאשׁ-הַשָּׁנָה עֲצָמוֹ הוּא הַמְּצִיאוֹת

שֶׁל הָאָבוֹת אֲבֹרָה יַעֲקֹב וְיִצְחָק, וְכִלְשׁוֹן הַמְדַרְשׁ הַמְצוּטֵט לְעִיל

"בְּאֶחָד" - זֶה אֲבֹרָה, וְהִינּוּ, שֶׁ"אֶחָד לַחֲדָשׁ", יוֹם

רֹאשׁ-הַשָּׁנָה, הִנֵּה יוֹם זֶה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 לכאורה הוא נראה כמי שנמצא במצב רוחני ירוד, אינו רוצה ואינו
 2 יכול (וכפי הלשון שאמר אדמו"ר הזקן באידיש ניט ער וויל און ניט
 3 ער קען) להיות נפדר חס-ושלום מאלקות¹⁶ ולכן בעת ניסיון
 4 על דבר שהוא בניגוד לאמונה בה', גם יהודי שבודק כלל לא נוהר במצוות
 5 ומכונה 'קל שבקלים', מוטר את נפשו
 6 על קידוש השם, כי אז מתגלה עניין זה
 7 שכל יהודי לא יכול להיפדר, חס
 8 ושלום, מאלקות.
 9 וכיון שבבכל אחד מ'ישאל'
 10 ישנו מענין האבות, כל שלושת
 11 האבות, כמבואר לעיל, לכן
 12 מזכירים עבור כל אחד ואחד
 13 מ'ישאל' את זכות האבות.
 14 וענין זה שיש גם לראש-
 15 השנה, דכיון שכל אחד
 16 מ'ישאל' הולך בדרכי אבותיו
 17 אברהם יצחק ויעקב, לכן
 18 מועיל זכותם של האבות לכל
 19 אחד ואחד מ'ישאל', שנמשך
 20 לו רב טוב ברבוי בשפע מפלג, מידו המלאה הפתוחה
 21 הקדושה והרחבה¹⁷, וכתובה ונתימה טובה
 22 לשנה טובה ומתוקה, בטוב הנראה והנגלה.
 23 אכל עדין צריך להבין מהי השיכות המיוחדת
 24 של ראש-השנה לאבות, שיום ראש-השנה
 25 עצמו הוא המציאות של האבות, "באחד" - זה
 26 אברהם וכתובה¹⁷ של
 27 הקדוש-ברוך-הוא, וכתובה
 28 ונתימה טובה לשנה טובה
 29 ומתוקה, בטוב הנראה
 30 והנגלה טוב גלוי ולא רק טוב
 31 שנעלם ונסתר.
 32 אכל עדין צריך להבין מהי
 33 השיכות המיוחדת של ראש-
 34 השנה לאבות, שיום ראש-
 35 השנה עצמו הוא המציאות
 36 של האבות, "באחד" - זה
 37 אברהם וכו' ?
 38 (ג) והענין בזה¹⁸, ביאור התוכן
 39 הפנימי של שייכות האבות לראש
 40 השנה, דהנה, פרוש הכתוב
 41 "אחד היה אברהם" לפי
 42 המשמעות הפנימית של הדברים הוא
- ש'אברהם פעל השפיע ולימד וגילה ענין אחדות הו' בעולם,
 וכמו שכתוב¹⁹ בתורה על אברהם ו'יקרא שם בשם הו' א-ל
 עולם, ופירשו חכמינו ז"ל בגמרא "אל-תקרי אין לקרוא ולפרש את
 הכתוב ו'יקרא היינו שאברהם אבינו קרא בשם ה' לעצמו אלא
 ו'יקריא"²⁰ לאחרים, הינו,
 ש'אברהם הודיע ולימד ופרסם
 בכל העולם שהקב"ה הוא
 "א-ל עולם" (לא א-ל
 העולם משמעותו הוא כי קיימת
 מציאות של עולם אלא שהקדוש-
 ברוך-הוא הוא האלוקים והאדון של
 העולם, אלא "א-ל עולם"
 והמשמעות היא), שהעולם עצמו
 הוא אלקות²¹ ולא ישות ומציאות
 בפני עצמה, נבדלת ונפרדת מאלקות.
 וזהו הפירוש הפנימי בדברי המדרש
 האמורים לעיל על הפסוק ו'בחדש
 השביעי באחד לחודש' "באחד -
 זה אברהם, שנאמר: אחד
 היה אברהם", כי ענינו של
 אברהם להמשיך ולגלות ולפרסם
 אחדות הו' בעולם, ודבר זה
 נתיחדש בראש-השנה,
 "באחד לחדש", ביום הראשון
 של החודש השביעי, חודש תשרי,
 וכידוע²² בדברי חכמינו ז"ל
 ובתורת הסוד ש'בראש-השנה
 (יום ברא אדם הראשון)²³
 שנברא ביום השישי למעשה בראשית)
 אמר (אדם הראשון) כלשון
 הכתוב בתהלים הו' מלך גאות
 לבש גו'²⁴, ואדם הראשון המליך
 את הקדוש-ברוך-הוא על העולם על
 ידי שהודיע וגילה ופירסם בכל
 הבריאה כלה עד שתודעת הדבר
 חדרה בכל הנבראים אשר "הו'
 מלך", ולאחר שאדם הראשון הודיע
 ופרסם על מלכות ה' בעולם, הוא

(16) ראה אג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח ד' ע' שפד (הועתק ב"היום יום" כה תמוז). ע' תקמו (הועתק ב"היום יום" כא סיון).
 ד"ה באתי לגני ה'ש"ת פ"ג ד (ספר המאמרים ה'ש"ת ע' 115. ע' 117). ועוד. (17) ע"פ ברכה שלישית דברכת המזון.
 (18) בהבא לקמן - ראה ד"ה ובחודש השביעי תר"ל ע' שנו. וראה גם אוה"ת שופטים ע' תתנ ואילך. (19) וירא כא, לג.
 (20) סוטה י, סע"א ואילך. (21) ראה לקו"ת תבוא מב, ד. מג, ג. המשך תערי"ב ח"א פקל"ג. ועוד. (22) ראה פד"א פ"א.
 זהר ח"א רכא, ב. ח"ג ס"פ אמור. תקו"ז תנ"ו (צ, ב). (23) ראה ר"ן לר"ה טז, א. חד"א ג מהרש"א שם. וראה לקו"ת נצבים
 מז, ג. ועוד. (24) תהלים צג, א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הצמצום וְכִינּוֹן שְׁבָקִיעַת הַצְּמָצוּם שתוכנה הוא התגברות על העולם
 2 וההסתרה שנוצר על ידי הצמצום היא מַצַּד בְּחֵינַת הָאוֹר שְׁלֹמֶעֱלָה
 3 מִהַצְּמָצוּם שלגביו הצמצום אינו מהווה הסתר, לְכֵן יֵשׁ בְּזֶה באור זה
 4 שהוא, כאמור, עניינו של יעקב, מַעֲלָה וּיְתִירָן גַּם אפילו על הָאוֹר
 5 האלוקי דְּבַחֲיִנַת אֲבָרָהָם האור
 6 שאותו מגלה בעולם אברהם אבינו, כִּי
 7 הָאוֹר הַנְּמָשֵׁף עַל-יְדֵי
 8 אֲבָרָהָם, אֵף שֶׁהִיָּה בְּאִפְּן שֶׁל
 9 "וַיִּקְרֵא" כו', וכמבואר לעיל
 10 שאברהם אבינו עסק בגילוי ופרסום
 11 אלוקות בעולם מִפְּלִ-מְקוֹם אוֹר
 12 זֶה שֶׁנִּמְשַׁךְ עַל יְדֵי אֲבָרָהָם לֹא חָדַר
 13 בְּעוֹלָם (דָּעַר אוֹר הָאֵט נִיט
 14 דוֹרְכָּעֲנוֹמֵעַן אוֹן נִיט
 15 דוֹרְכָּעֲדְרוֹנְגָּעַן דִּי וְוַעֲלֵט
 16 הָאוֹר לֹא 'תפס' את העולם ולא חָדַר
 17 בתוך העולם) בְּפְנִימִיּוֹת אלא האיר
 18 בו באופן כללי ובדרך 'מקף'
 19 מלמעלה, מִה־שְׂאִי־בֵן עַל-יְדֵי
 20 יַעֲקֹב נִמְשָׁף הָאוֹר האלוקי
 21 בְּעוֹלָם הזה, בתוך המציאות
 22 בְּבַחֲיִנַת פְּנִימִיּוֹת וחודר בתוך
 23 המציאות הגשמית ומחולל בה שינוי
 24 ומאיר אותה, וְכִמּוֹ שְׁכַתּוּב³¹
 25 בנבואת מיכה "תִּתֵּן אֲמַת
 26 לְיַעֲקֹב", והמשמעות הפנימית של
 27 הכתוב היא שְׂיַעֲקֹב הוּא בְּחֵינַת
 28 אֲמַת לְאֲמָתוֹ, תכלית האמת וענין
 29 שהוא אמת לאמתו הוא נצחי וְהָאוֹר
 30 שְׂנִמְשָׁף עַל-יְדֵי יַעֲקֹב
 31 שמידתו היא מידת האמת הוּא
 32 בְּבַחֲיִנַת קִיּוּם וכדי שדבר יתקיים
 33 ולא יהיה בְּר־חֲלוּף, הוא צריך לחדר
 34 לעומק ולפנימיות.
 35 וְאֵף שֶׁ"תִּתֵּן אֲמַת לְיַעֲקֹב"
 36 בָּא דְּוָקָא אַחְרֵי בְּחֵינַת "חֲסֵד לְאֲבָרָהָם", שהרי אברהם קודם
 37 ליעקב ותחילה באה ופועלת מידת החסד שהיא מידתו של אברהם ורק אחר
 38 כך באה ופועלת מידת האמת, מידתו של יעקב, אין זו הוכחה שמידתו של
 39 אברהם נעלית יותר ממידתו של יעקב, כי למרות שאברהם קודם, מִפְּלִ-
 40 מְקוֹם יֵשׁ מַעֲלָה וּיְתִירָן מיוחד בְּיַעֲקֹב עַל בְּחֵינַת "חֲסֵד
 41 לְאֲבָרָהָם", שְׂדוּקָא יַעֲקֹב הוּא בְּחֵינַת "אֲמַת", המידה שדווקא
 42 היא קשורה בענין הנצחיות ויש לה קיום בְּיָוֵן שְׂדוּקָא עַל-יְדֵי

1 הוסיף וְאָמַר לנבראים "בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרַעָה, נִכְרַכָּה לְפָנַי
 2 הַיְוִי עוֹשֵׁנוּ"²⁵ כלומר, נתבטל אל הקדוש-ברוך-הוא ונשתחוה לפניו,
 3 כפי שראוי לנהוג כלפי המלך. וְכֵן כפי שהיה בעת בריאת העולם שאדם
 4 הראשון גילה את מלכות ה' ואת אחדות ה' בעולם, כך הוּא בְּרִאשֹׁן-
 5 הַשָּׁנָה שְׂבָכָל שָׁנָה וְשָׁנָה,
 6 שְׂבִיּוּם זֶה שָׁבוּ מִתְּחַדְשֵׁת מַלְכוּת ה'
 7 בעולם נִמְשָׁף וּמִתְגַּלָּה עֲנָן
 8 אַחֲדוּת הַיְוִי בְּעוֹלָם וּבִיטוּל כֹּל
 9 הַנְּבִרָאִים לֵאלוּקוֹת כְּבִיטוּל הַעַם אֶל
 10 הַמֶּלֶךְ.
 11 וְזֶהוּ גַם "מְקַרָּא קִדְשׁ" - זֶה
 12 יַעֲקֹב²⁶, בדומה למבואר לעיל
 13 שהפירוש הפנימי בדברי המדרש
 14 ש"באחד" (האמור בפסוק "ובחודש
 15 השביעי באחד לחודש") זה אברהם,
 16 קשור בכך עניינו של אברהם הוא
 17 התוכן של ראש השנה, כך גם הפירוש
 18 הפנימי של המשך דברי המדרש
 19 ש"מקרא קודש" (האמור בהמשך
 20 פסוק זה) זה יעקב, קשור בכך שעניינו
 21 של יעקב הוא עניינו של ראש השנה,
 22 כיוון שְׂבָכָל ראש-השנה מידי
 23 שנה בשנה, נִמְשָׁף מלמעלה למטה
 24 ומתגלה בעולם עֲנָן בְּחֵינַת יַעֲקֹב
 25 כפי שממשך ומבאר.
 26 דְּהַיְוִה, אותיות המילה יַעֲקֹב זהות
 27 עם אוֹתִיּוֹת המילה 'יַבְקָע'²⁷,
 28 שְׁלֹכֵן אֵימָא מוּבָא בְּזֶה־²⁸
 29 שְׂיַעֲקֹב אָמַר את לשון הכתוב
 30 בישעיהו "אֲזוּ יַבְקָע בְּשַׁחַר
 31 אוֹרְךָ"²⁹. וְכִפִּי שְׂמִבְּאָר כ"ק
 32 אֲדָמוּר הָאֲמָצְעִי הרבי דובער,
 33 השני בשושלת אדמו"ר חב"ד
 34 ב'סִדוּר' מאמרי חסידות שנדפסו
 35 ב'סִדוּר עם דא"ח" (דברי אלוקים חיים)
 36 בְּדְרוּשֵׁי מאמרי חג הַסְּפֹת³⁰, שְׁזֶהוּ מִה שֶׁהָקוּ בּוֹקָע אֵת
 37 הַצְּמָצוּם. כמבואר בתורת הסוד, לפני הבריאה של עולמות מוגבלים היה
 38 האור האלוקי האין-סוף ממלא את כל המציאות ולא הייתה נתינת מקום
 39 ואפשרות לברוא עולמות. ולצורך הבריאה הקדוש-ברוך-הוא צמצם וסילק
 40 הצידה, כביכול, את אור האין-סוף ואחרי הצמצום האיר אור דק ומצומצם
 41 המכונה אור ה'ק' שבקע את הצמצום וחדר מבעד לצמצום כדי לברוא
 42 עולמות. והכתוב 'אז יבקע כשחר' רומז לבקיעה זו שאור הקו בוקע את

(25 שם צה, ו. 26) ראה אוה"ת דרושים לר"ה ס"ע אירפז ואילך. (27) ראה עץ חיים שער הכללים פ"י. שער לב (שער הארת המוחין) פ"א. ובכ"מ. (28) ח"ג קד, א. (29) ישע"י נח, ח. (30) רנז, סע"ד ואילך. (31) מיכה ז, כ. וראה תניא אגה"ק ס"ו. לקו"ת מטות פג, סע"ג. ועוד.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

43 וְזוּהִי הַשְּׂיָכוּת דְּרֵאש־הַשָּׁנָה לְיַעֲקֹב, לִפִּי פִּנְיָמוּת הַעֲנִינִים, כִּי
 44 בְּכָל רֵאש־הַשָּׁנָה מִיָּדֵי שָׁנָה בִּשְׁנֵי נִמְשָׁף גִּילוֹי אֲלוּקוֹת בְּעוֹלָמוֹת
 45 מִבְּחִינַת אֹר וְנֵלָה זֶה, שְׁהָרִי יְדוּעֵ³⁵ בִּקְבֵלָה וְחִסְדוֹת שְׂבָכָל
 46 רֵאש־הַשָּׁנָה חוֹזְרִים הַדְּבָרִים לְקַדְמוֹתָם, וְחוֹזֵר וּמְאִיר הָאֹר
 47 הָאֲלוּקִי שֶׁהָאִיר בְּבִרְיָאָה בְּחִלְתָּהּ,

48 כִּשְׁשֵׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית וְאִם־כֵּן מוֹבָן
 49 שְׁהַמְשָׁכָה שְׂבָרֵאש־הַשָּׁנָה
 50 הִיא מִבְּחִינַת הַשְּׂרָשׁ הָרֵאשׁוֹן
 51 כּוּ' שֶׁל בְּרִיאַת הָעוֹלָמוֹת, הַרְצוֹן
 52 הָאֲלוּקִי הָרֵאשׁוֹנִי וְהַקְּדוּם לְבְרוּאֵי אֵת
 53 הָעוֹלָם, שֶׁהוּא בְּאִין־סוֹף עֲצוּמוֹ (וּרְק
 54 בְּהַמְשָׁךְ תַּהֲלִיךְ הַבְּרִיאָה יִשְׁנו צִמְצוּם
 55 וְהַעֲלֵם כְּדִי לְבְרוּא עוֹלָמוֹת וְנִבְרָאִים
 56 מִגּוֹבְלִים). וּבִפְרָט עַל־פִּי
 57 הַמְּבַאֵר בְּאַגְרַת הַקְּדָשׁ³⁶
 58 שֶׁכִּסְפֵּר הַתְּנַיָּא שְׂבָכָל רֵאש־
 59 הַשָּׁנָה בְּכָל שָׁנָה וּשְׁנָה נִמְשָׁף
 60 וּמִתְגַּלֵּה מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה אֹר חֲדָשׁ
 61 עֲלִיּוֹן יוֹתֵר שְׁלֵא הִיָּה מְאִיר
 62 עֲדִין מִיָּמֵי עוֹלָם בְּאֵף אַחַת
 63 מֵהַשָּׁנִים הַקְּדוּמוֹת אֹר עֲלִיּוֹן כְּזֶה
 64 וְאִם כֵּן בּוֹדְאִי שֶׁהַהֲמַשְׁכָּה בְּרֵאשׁ
 65 הַשָּׁנָה הִיא מֵהָאֹר הָאִין־סוֹף שֶׁלִּפְנֵי
 66 הַצִּמְצוּם [וּמִזֶּה מוֹבָן שְׂבָרֵאש־
 67 הַשָּׁנָה הִזֶּה שֶׁכּוּ נִאֵמַר הַמְּאִיר,
 68 רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל שְׁנַת תְּש"ל, נִמְשָׁף
 69 אֹר עֲלִיּוֹן נֵלָה יוֹתֵר מִכָּל הַשָּׁנִים
 70 שֶׁעָבְרוּ, אֹר שְׁלֵא הִיָּה כְּמוֹהוּ גַם
 71 אִפְּלוּ בְּזִמְן בֵּית רֵאשׁוֹן, וּבְזִמְן
 72 דְּ"קִנְיָא סִיְהָרָא
 73 בְּאִשְׁלֵמוֹתָא³⁷ כִּאֲשֶׁר הִירַח עוֹמֵד
 74 בְּמִלְוָא (הֵינּוּ בְּאִמְצַע הַחֹדֶשׁ,
 75 וְכַמְבֹּאֵר בּוֹהֵר הַכּוֹנֵה לְתַקּוּפַת
 76 שֶׁלְּמַה הַמֶּלֶךְ, שֶׁאֵז הֵייתָה בְּעַם יִשְׂרָאֵל
 77 שְׁלִימוֹת מִיּוֹתְדָת. וְזֶהוּ "מְקַרָּא
 78 קְדָשׁ - זֶה יַעֲקֹב", שְׂכָל

79 רֵאש־הַשָּׁנָה הוּא בְּחִינַת "מְקַרָּא קְדָשׁ", כִּי בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּכָל
 80 שָׁנָה יֵשׁ קְרִיאָה, הַמְשָׁכָה חֲדָשָׁה וְנֵעֲלִית יוֹתֵר מִכָּל הַשָּׁנִים שֶׁעָבְרוּ
 81 מִבְּחִינַת "קְדָשׁ - מְלָה בְּגִרְמִיָּה", הַקְּדוּשָׁה הָאֲלוּקִית עֲצוּמָה, שְׁזָהוּ
 82 עֲנִינּוּ שֶׁל יַעֲקֹב הַקְּשׁוּר בְּאֹר שֶׁלִּפְנֵי הַצִּמְצוּם, כְּמִבְּוֹאֵר לַעֲלִיל.
 83 וְזֶהוּ גַם "זְכָרוֹן תְּרוּעָה - זֶה יַצְחָק" בְּדוּמָה וְהַמְשָׁךְ לְמִבְּוֹאֵר לַעֲלִיל
 84 שֶׁדְּבָרֵי הַמְּדַרְשׁ עַל הַכְּתוּב "וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי אֹדוֹת הַקֶּשֶׁר שֶׁל אֲבִרָהּ וְשֶׁל

1 יַעֲקֹב אֲבִינוּ נִמְשָׁף הָאֹר הָאֲלוּקִי בְּכָל מְקוֹם וּמְקוֹם בֵּין בְּמִקוֹם
 2 נֵעֲלָה מִבְּחִינַת רִוּחַנִית וּבֵין בְּמִקוֹם נְחוּת, וּבְאִפְּן שְׂבָכָל מְקוֹם הוּא
 3 נִמְשָׁךְ וּמְאִיר וּמִתְגַּלֵּה בְּשָׁנָה בְּאוֹתָהּ מִיָּדָה, שְׁזָהוּ עֲנִינּוּ הַמְּאִפִּין אֵת
 4 בְּחִינַת "אַמְת" שֶׁהִיא פּוֹעֵלֶת וּמְאִירָה בְּכָל מְקוֹם בְּשׁוּוֹה, וּכְפִדּוּעֵ³²
 5 בִּקְבֵלָה וְחִסְדוֹת שְׂיַעֲקֹב הוּא

6 "בְּרִיחַ הַתֵּיכוֹן הַמְּבָרִיחַ מִן
 7 הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה"³³, וּבְעוֹד
 8 מִשְׁרִיחִים אַחֵרִים נִמְצָאִים רַק בְּמִקוֹם
 9 מִסְוִיִּים, הַמִּיּוֹחַד לָהֶם, הוּי 'הַבְּרִיחַ
 10 הַתֵּיכוֹן' מְגִיעַ וְחוֹזֵר בְּכָל מְקוֹם וּבְכָל
 11 הַדְּרוֹגוֹת, 'מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה', וְכֵן
 12 הָאֹר הָאֲלוּקִי הַנִּמְשָׁךְ בְּעוֹלָם עַל יָדֵי
 13 יַעֲקֹב אֲבִינוּ מְאִיר בְּכָל מְקוֹם וּבְכָל
 14 הַדְּרוֹגוֹת בְּשׁוּוֹה, וְהֵינּוּ לְפִי
 15 שְׂיַעֲקֹב עֲצוּמוֹ נִמְשָׁף מִבְּחִינַת
 16 הָאֹר שֶׁלְּמַעְלָה מֵהַצִּמְצוּם
 17 כְּנ"ל, הָאֹר הָאִין־סוֹף שֶׁאֵין כּוּ
 18 חֲלוּקָה לְדְרוֹגוֹת שֶׁל 'מַעְלָה' וּרְמַטְה'
 19 וְכִיּוֹן שְׂבָאוֹר זֶה לֹא שִׁדָּף עֲנִינּוּ
 20 הַהֲתַחֲלָקוּת, לְכֵן הַמְשָׁכָת
 21 אֹר זֶה הוּא בְּכָל מְקוֹם בְּשָׁנָה
 22 וְהוּא מְאִיר בְּכָל מְקוֹם וּבְכָל דְּרָגָה
 23 בְּאוֹתָהּ מִיָּדָה.

24 וְזֶהוּ "מְקַרָּא קְדָשׁ - זֶה
 25 יַעֲקֹב", כִּי "מְקַרָּא קְדָשׁ"
 26 פְּרוּשׁ: זְמִינִין מְקַדְשׁ³⁴ זְמִנִּים
 27 מְקוֹדֶשׁ, דְּ"קְדָשׁ מְלָה
 28 בְּגִרְמִיָּה"³⁴, מִלָּה בְּפִנֵּי עֲצוּמָה
 29 (וְלֹא מִלָּה שֶׁנִּסְמַכְתָּ לְמִלָּה אַחֲרָת),
 30 כְּלוּמֵר, "קְדוּשָׁה" הוּא שֶׁם הַתּוֹרָה, הֵינּוּ
 31 דְּבַר שֶׁהוּא קְדוּשָׁה, וְאֵילוּ "קְדוּשָׁה" הוּא
 32 שֶׁם הָעֵצִם, הַקְּדוּשָׁה עֲצוּמָה, וְלִכֵּן
 33 הַתּוֹרָה "קְדוּשָׁה" מוֹרָה עַל דְּרָגָה נְעֻלִית
 34 יוֹתֵר בְּאֲלוּקוֹת, הַקְּדוּשָׁה עֲצוּמָה וְהֵינּוּ
 35 שְׂהוּא זְמַן זֶה מִיּוֹתֵד בְּכֵן שֶׁהוּא
 36 'מְקַרָּא קְדָשׁ' מְבַדֵּל וְנֵעֲלָה וּמְרוּמֵם

37 מִבְּחִינַת 'יוֹמִין', הֵם הַזְּמַנִּים הַרְגִּילִים, יְמוֹת הַחוּל, וְהוּא דְּרָגָה נְעֻלִית
 38 זֶה הַנִּקְרָא 'מְקַרָּא קְדָשׁ' הָאֹר הָאֲלוּקִי הָאִין־סוֹף וְהַבְּלִיגָבוּל שֶׁלְּמַעְלָה
 39 מֵהַצִּמְצוּם וְלִגְבוּי הַצִּמְצוּם לֹא מַעֲלִים וְלֹא מַסְתִּיר, וְעֲנִינּוּ שֶׁל יַעֲקֹב
 40 שֶׁעֲלִיו אֹמֵר הַמְּדַרְשׁ 'מְקַרָּא קְדָשׁ - זֶה יַעֲקֹב' הוּא שְׂקוּרָא הֵינּוּ מְעוֹרֵר
 41 וּמְגַלֵּה וּמְמַשְׁיָף אֲלוּקוֹת בְּעוֹלָם גַּם מִבְּחִינַת אֹר זֶה, אֹר שֶׁלְּמַעְלָה
 42 מֵהַצִּמְצוּם, וְלֹא רַק מֵהָאֹר שֶׁעוֹבֵר דְּרָךְ הַצִּמְצוּם.

(32) ראה זח"ב נא, ב. קעה, ב. לקו"ת שה"ש יג, סע"א ואילך. (33) ע"פ תרומה כו, כח. ויקהל לו, לג. (34) זהר ח"ג צד, א. נתבאר בסידור עם דא"ח ריז, א ואילך. (35) ראה פרי עץ חיים ושער הכוונות שער ר"ה. סידור הארז"ל במקומו. ובכ"מ. לקו"ת נצבים נא, ב. ובכ"מ. (36) סימן יד. (37) זהר ח"א קנ, א. רכה, ב. ח"ב פה, א. וראה שמו"ר פט"ו, כו.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 מפני שמצוות תקיעת שופר לא קיימת בראש השנה שחל בשבת אלא **פי**
 2 **"תְּרוּעָה" מוֹרָה עַל מִדַּת הַדִּין**, כמבואר בדברי היצמח צדק שם,
 3 "כמו שכתוב עלה אלוקים בתרועה והוא בחינת יצחק", ו**בְּשֵׁבֶת שְׁאֵז**
 4 **מִתְבַּטְּלִים כָּל הַדִּינִין (כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּ"פְגַנּוּא" 41** קטע מהזוהר
 5 שנהוג לומר בליל שבת), **אֲזִי**
 6 **הַתְּקִיעָה הִיא רַק בְּחִינַת**
 7 **"זְכָרוֹן תְּרוּעָה"** ולא 'תרועה' כי
 8 אין בשבת 'דינים'.
 9 וְזֶהוּ עֵינֵין זֶה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה (ההבדל
 10 בין 'תרועה' כשראש השנה חל בחול
 11 וזכרון תרועה' כשראש השנה חל
 12 בשבת, כשאין 'דינים') **גַּם עֵנִין**
 13 **"זְכָרוֹן תְּרוּעָה - זֶה יְצָחֵק"**,
 14 **פִּי קְרִיאַת שֵׁם יְצָחֵק הוּא**
 15 **עַל-שֵׁם "צָחֹק עֲשֵׂה לִי**
 16 **אֱלֹקִים" 42, שֶׁהוּא הַצְּחֹק עֵנִין**
 17 **הַתְּעַנּוּג, וּמִצַּד הַמְּשַׁכֵּת וְגִילוי**
 18 **הַתְּעַנּוּג נַעֲשִׂית הַמִּתְקַת**
 19 **הַגְּבוּרוֹת וְגַם 'גְּבוּרוֹת' שֶׁהֵם שׁוֹרֵשׁ**
 20 **הַדִּינִים וְאֵף עֵלּוּל לְהִיטֵם מֵהֵם 'דינים**
 21 **קִשִּׁים', 'נִמְתְּקִים' הוֹפְכִים לְטוֹב גְּלוּי.**
 22 **וְכֹאֲשֶׁר הַגְּבוּרוֹת שֶׁמִּצַּד עֲצֻמֵן הֵן**
 23 **הִיפך הַחֲסֵד, נִמְתְּקוֹת בְּחֲסָדִים,**
 24 **אֲזִי הֵן הַגְּבוּרוֹת עֲצֻמֵן טוֹבוֹת**
 25 **יֹתֵר וְנִמְשָׁךְ בְּאִמְצַעוֹתָן יֹתֵר שֶׁפֶע**
 26 **וּבִרְכָה מֵהַחֲסָדִים עֲצֻמָּם,**
 27 **כְּמִבְּאֵר בְּ"סְדוּר" בְּמֵאֵר דְּבוּר-**
 28 **הַמִּתְחִיל הַפּוֹתַח בְּמִילִים "לְהִבִּין**
 29 **עֵנִין תְּקִיעַת שׁוֹפֵר עַל-פִּי**
 30 **כְּנִת הַבַּעַל-שֵׁם טוֹב ז"ל" 43,**
 31 **לְפִי שֶׁהַשְּׁפָעָה שְׂמִיחַת**
 32 **הַגְּבוּרוֹת דְּוָקָא הִיא בְּאִפְּן שֶׁל**
 33 **תְּגַבְרַת כּוֹ' בִּשְׁפַע מוֹגֵבֵר, עוֹד יֹתֵר**
 34 **מֵהַשְּׁפָעָה שֶׁמִּצַּד הַחֲסֵד, כִּי בְּדֶרֶךְ כֻּלָּל**
 35 **הַשְּׁפָעָה הִיא מַחֲסֵד וּמְנִיעַת הַשְּׁפָעָה**
 36 **הִיא מְגוּבְרָה, אֲבָל כֹּאֲשֶׁר הַגְּבוּרוֹת**
 37 **'נִמְתְּקוֹת' אֲזִי הַשְּׁפָעָה הִיא**
 38 **מֵהַגְּבוּרוֹת, וְלֹא זֶה בְּלִבְדֵּי אֲלָא שֶׁהַשְּׁפָעָה מֵהַגְּבוּרוֹת הִיא בְּחִסּוֹפָה וּבְחִבּוּרָה.**
 39 **וּבִפְרָט** הַקֶּשֶׁר שֶׁל יְצָחֵק לְשַׁחֵק וְתַעֲנוּג וּמִיתוּק הַגְּבוּרוֹת מוֹדֵגֵשׁ עוֹד יֹתֵר
 40 **לְפִי מֵהַ שְׂכָתוֹב 44 בְּתַהִלִּים "יְשָׁחֵק" בְּשִׁינ, שְׁזָה 'שַׁחֵק' בִּש'**
 41 **מוֹרָה עַל לְעֵתִיד-לְבָא 45, יְמוֹת הַמִּשִּׁיחַ שְׁעִלֵיהֶם נִאֲמַר "אֲזִי מְלָא**
 42 **שַׁחֵק פִּינוֹ" 46, שְׁאֵז לְעֵתִיד לְבוֹא תְהִיָה הַשְּׁפָעָה מִלְּמַעְלָה**

1 יעקב לראש השנה, בהתאם למהותם ועניינם ושייכותם לענייני ומהותו של
 2 ראש השנה, יש לבאר גם את דברי המדרש לגבי יצחק הנרמז בכתוב זה
 3 במילים "זכרון תרועה" (כי בעקידת יצחק נאמר 'וירא והנה איל' והתרועה
 4 בראש השנה היא בשופר של איל).
 5 **וּבְהַקְדִּים מֵהַ שְׂכָתוֹב**
 6 **בְּ"דְרוּשֵׁלְמִי" 38** בגמרא בתלמוד
 7 ירושלמי אודות מצוות התקיעה בשופר
 8 בראש השנה **כְּתוּב אֶחָד תּוֹרָה**
 9 **הַמְדַבֵּר אֹדוֹת רֵאשׁ הַשָּׁנָה אֹמְרָה**
 10 **שִׁיּוֹם זֶה הוּא "שְׂכָתוֹן זְכָרוֹן**
 11 **תְּרוּעָה" (זְכָרוֹן) בְּלִבְדֵּי וְלֹא**
 12 **"תְּרוּעָה" (מְשִׁ), וְכְתוּב אֶחָד אֹמְרָה "יּוֹם**
 13 **פְּסוּק אַחֵר שֶׁמְדַבֵּר עַל הַתְּקִיעָה בְּשׁוֹפֵר**
 14 **בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה אֹמְרָה "יּוֹם**
 15 **תְּרוּעָה יְהִיָה לְכֶם" 'תרועה'**
 16 **מִמֶּשׁ וּלְכַאֲרֵה הִרִי זֶה סְתִירָה. עוֹנָה עַל**
 17 **כֵּן הַיְרוּשְׁלָמִי לֹא קִשְׂיָא, אֵין זֶה**
 18 **קוּשִׁי וְסְתִירָה כִּי פֶאֶן בְּכַתּוּב שְׁבו**
 19 **נִאֲמַר "זְכָרוֹן תְּרוּעָה", הֵינּוּ שֵׁאִין**
 20 **תּוֹקְעִים בְּפוּעַל, מְדוּבֵר בְּ"יּוֹם-טוֹב**
 21 **שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה שְׂחָל לְהִיטֵם**
 22 **בְּשֵׁבֶת שֶׁאֵין אֵין תּוֹקְעִים בְּשׁוֹפֵר,**
 23 **פֶאֶן וְאֵילוּ בְּפִסּוּק שְׁבו נִאֲמַר "יּוֹם**
 24 **תְּרוּעָה' מְדוּבֵר בְּ"יּוֹם-טוֹב שְׂחָל**
 25 **לְהִיטֵם בְּחָל שֶׁאֵין כֵּן תּוֹקְעִים**
 26 **בְּשׁוֹפֵר. אֲמָנָם, לְפִי הַמְּבַאֵר**
 27 **בְּכַלִּי 39** בגמרא בתלמוד בבלי
 28 **שְׂמֵה שְׂאֵין תּוֹקְעִין בְּרֵאשׁ-**
 29 **הַשָּׁנָה שְׂחָל לְהִיטֵם בְּשֵׁבֶת**
 30 **הוּא רַק מְדַבְּרָנָן, גְּזִירָה שְׁגוּרָה**
 31 **חֲכִימִים (שֶׁמֵא מִי שֵׁאֵינוּ בְּקִי בְּתַקִּיעַת**
 32 **שׁוֹפֵר יִלֵּךְ אֲצֵל חֲכָם כְּדִי לְלַמּוֹד לְתַקּוֹעַ**
 33 **וְיִטְלֵט אֶת הַשׁוֹפֵר בְּאוֹפֵן הַאֲסוּר**
 34 **בְּשַׁבַּת) אֲבָל מְדַאֲרִיתָא מִן**
 35 **הַתּוֹרָה, מַעִיקֵר הַדִּין, תּוֹקְעִין גַּם**
 36 **בְּרֵאשׁ-הַשָּׁנָה שְׂחָל בְּשֵׁבֶת,**
 37 **וְלִפִּי זֶה יִקְשֵׁה מֵהַ שְׂכָתוֹב**
 38 **"זְכָרוֹן תְּרוּעָה" וְהִרִי גַם כְּשֶׁרֵאשׁ הַשָּׁנָה חֵל בְּשַׁבַּת, מִן הַתּוֹרָה תּוֹקְעִים**
 39 **בְּשׁוֹפֵר, וְלִמָּה אֵם-כֵּן נִאֲמַר "זְכָרוֹן תְּרוּעָה".**
 40 **וּמְבַאֵר אֲדַמְרִי הַצְּמַח צְרִיק 40** (רבי מנחם מענדל, השלישי בשושלת
 41 אֲדַמְרִי רִי חֲבִ"ד), **שֶׁהַתְּקִיעָה שְׂחָל בְּשֵׁבֶת** בה מדובר הכתוב שבו
 42 נאמר 'זכרון תרועה' היא רק "זְכָרוֹן תְּרוּעָה" ולא תרועה ממש, לא

(38) ר"ה פ"ד ה"א. (39) ר"ה כט, ב. (40) אוה"ת דרושים לר"ה ס"ע א"שה. (41) זח"ב קלה, ב. (42) וירא כא, ו. (43) רמז, א ואילך. (44) תהלים קה, ט. (45) ראה סידור עם דא"ח כח, ד. (46) שם קכו, ב. וראה ברכות לא, א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 בתגברת גדולה יותר⁴⁵ מכפי שהיא עכשיו, בזמן הגלות. אף גם
 2 אפילו עכשו כשעדיין אין גילוי השחוק שיהיה לעתיד לבוא, מכל-מקום
 3 ההשפעה שמבחינת הגבורות (בחינת יצחק), כאשר יש גילוי
 4 של ענין התענוג והגבורות נמתקות, היא בתגברת עצומה, שלכן

5 דוקא בכרבת יצחק ליעקב
 6 כתיב⁴⁷ "ויתן-לך האלקים (ותזכר כאן שם אלוקים דוקא השם
 7 של מידת הגבורה) מטל השמים
 8 ומשמני הארץ, ורב דגן דגן
 9 ותירוש", דקאי שם אלוקים
 10 הנוכח כאן בברכת יצחק, מכון הן
 11 על הברכה לקבל שפע "מטל
 12 השמים ומשמני הארץ"
 13 כפשוטם בגשמיות, והן כפי
 14 שיהם ההשפעות מהשמים ומהארץ
 15 ברוחניות הענינים, כמאמר
 16 רבותינו ז"ל⁴⁸ במדרש "מטל
 17 השמים - זה מקרא, ומשמני
 18 הארץ - זה משנה, ורב דגן -
 19 זה תלמוד" וכו' וכל ההשפעות,
 20 הן בגשמיות והן ברוחניות, באות משם
 21 אלוקים, ענין הגבורות, וכאמור
 22 שכאשר ההשפעה היא מגבורות
 23 ממותקות היא בתגבורת עצומה.
 24 וזוהי המעלה המיוחדת
 25 שב"זכרון תרועה - זה
 26 יצחק" גם לגבי באחד - זה
 27 אברהם", וגם לגבי "מקרא
 28 קדש - זה יעקב", כי עקר
 29 ההשפעה בתגבורת עצומה היא
 30 על-ידי יצחק, שעל-ידו
 31 דוקא באה ההשפעה באופן
 32 של תגברת כו', פנ"ל.
 33 וזהו "ואימתי תהיו מזכירין
 34 זכות אבות, בחדש השביעי"
 35 דוקא, ולעיל נשאלה השאלה במה
 36 מיוחדת הזכרת זכות אבות בראש
 37 השנה לגבי הזכרת זכות אבות בכל
 38 יום, וההסבר הוא שזהו זכרון זכות
 39 אבות בראש השנה ענין נעלה
 40 יותר מהזכרת זכות אבות שבתפלות שבכל ימי השנה, כי
 41 הזכרת זכות אבות שבראש-השנה אינה רק זכרון בעלמא,

זיכרון של דבר שהיה בעבר אלא שראש-השנה הוא המציאות
 והיום הזה הוא העניין והמהות של האבות אברהם יצחק ויעקב,
 וכדאיתא כמובא בזהר⁴⁹ אודות הפעולה של קול השופר הבוקע ועולה
 ומעורר רחמים ש"אברהם אחיד מהאי סטרא, אברהם אחוז מצד
 זה ויעקב מהאי סטרא ויעקב
 אחוז מצד זה, ויצחק פאמצע".
 וכמבואר בוזהר, הקול מגיע לראשו
 של יעקב, ויעקב מתעורר ורואה את
 אברהם מתקן עצמו מהצד האחר
 ושניהם אחוים ביצחק, זה מצד זה וזה
 מצד זה, וזהו גם הטעם הפנימי של
 הסדר של הקולות בתקיעת שופר
 דתקיעה תרועה תרועה תקיעה,
 ששתי התקיעות הפשוטות
 הן כנגד בחינת אברהם ויעקב,
 והתרועה שבאמצע שהיא
 תקיעה המחולקת לקולות קצרים רבים
 היא בחינת יצחק⁵⁰.

1 יותר⁴⁵. אף גם עכשו ההשפעה שמבחינת
 2 הגבורות (בחינת יצחק) היא בתגברת עצומה,
 3 שלכן דוקא בכרבת יצחק כתיב⁴⁷ "ויתן-לך
 4 האלקים (דוקא) מטל השמים ומשמני הארץ,
 5 ורב דגן ותירוש", דקאי הן על הברכה "מטל
 6 השמים ומשמני הארץ" כפשוטם בגשמיות, והן
 7 כפי שהם ברוחניות הענינים, כמאמר רבותינו
 8 ז"ל⁴⁸ "מטל השמים - זה מקרא, ומשמני הארץ
 9 - זה משנה, ורב דגן - זה תלמוד" וכו'. וזוהי
 10 המעלה שב"זכרון תרועה - זה יצחק" גם לגבי
 11 באחד - זה אברהם", וגם לגבי "מקרא קדש
 12 - זה יעקב", כי עקר ההשפעה היא על-ידי
 13 יצחק, שעל-ידו דוקא באה ההשפעה באופן של
 14 תגברת כו', פנ"ל.

15 וזהו "ואימתי תהיו מזכירין זכות אבות,
 16 בחדש השביעי" דוקא, שזהו ענין נעלה
 17 יותר מהזכרת זכות אבות שבתפלות שבכל ימי
 18 השנה, כי הזכרת זכות אבות שבראש-השנה
 19 אינה רק זכרון בעלמא, אלא שראש-השנה הוא
 20 המציאות של האבות אברהם יצחק ויעקב,
 21 וכדאיתא בזהר⁴⁹ ש"אברהם אחיד מהאי סטרא,
 22 ויעקב מהאי סטרא, ויצחק באמצע". וזהו גם
 23 הסדר דתקיעה-תרועה-תקיעה, ששתי התקיעות
 24 הפשוטות הן בחינת אברהם ויעקב, והתרועה
 25 שבאמצע היא בחינת יצחק⁵⁰.

26 אף עדין צריך להבין, שהרי ידוע ומבאר
 27 בכמה מקומות⁵¹ שהאבות הם בבחינת עולם
 28 האצילות, וזהו ש"האבות הן הן
 29 המרפכה"⁵², הינו שהם מרפכה לבחינה
 30 בביטול מוחלט כמו ביטול המרכבה כלפי הרוכב ומנהיג אותה שאין למרכבה
 31 כל רצון משלה, והביטול של האבות שדרגתם היא כאמור מדרגת האצילות

(47) תולדות כז, כח. (48) ב"ר פס"ו, ג. (49) ח"ג ק, רע"א. (50) אוה"ת דרושים לר"ה ע' א'שו. (51) ראה תו"א ויצא כד, א. לקו"ת צו יז, ב. ובכ"מ. (52) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הוא לְבַחֲנֶיהָ נעלית באלוקות שְׁלֹמֶעֱלָה מְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, אָבֶל
 2 הָאֲבוֹת עֲצָמָם הדרגה שלהם הֵם בְּבַחֲנֵינָה עוֹלָם הָאֲצִילוֹת
 3 (וּבְפֶרֶט שְׂאֵחֶרְכָּךְ נִמְשָׁכוּ גַם בְּעוֹלָמוֹת בְּרִיאָה-יְצִירָה-
 4 עֲשִׂיָּה שֶׁזֶה מורה שהם עצמם אינם למעלה מאצילות, ולכן נמשכים גם
 5 לטמה מאצילות), וְלִכְאוּרָה נשאלת
 6 השאלה, אִיךָ יִתְאִים עֲנִין זֶה
 7 שמדריגת האבות היא באצילות (אך
 8 לא למעלה מהאצילות) עִם הַמְּבָאָר
 9 לְעִיל בְּעִנֵּין "בְּאֶחָד - זֶה
 10 אֲבָרְהָם, שְׁנֶאֱמַר: אֶחָד הָיָה
 11 אֲבָרְהָם", שְׁעִנֵּינוּ שֶׁל אֲבָרְהָם
 12 הוּא בַחֲנֵינָה הָאֲחֻדוֹת, אַחְדוֹת ה'
 13 וּבִטּוֹל לֵאלוּקוֹת בְּצוּרָה נעלית ביותר
 14 שְׁזָהוּ אַחְדוֹת ה' בדרגה זו עֲנִין
 15 שְׁלֹמֶעֱלָה מְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת,
 16 הַכִּיּוֹן שֶׁבְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת יֵשׁ
 17 הַתְּחַלְקוֹת שֶׁל הָאוֹר הָאֱלוּקִי בְּאוֹפֵן
 18 שֶׁל עֶשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁעַל כֵּךְ נִאֲמַר
 19 בִּסְפֶר יְצִירָה "עֶשֶׂר וְלֹא תִשְׁעוּ,
 20 עֶשֶׂר וְלֹא אֶחָד-עֶשֶׂר"⁵³,
 21 והעובדה שהספירות באות במספר
 22 עשר דווקא מורה על הגבלה רציור'
 23 של הספירות בצורה מוגדרת, כך ולא
 24 אחרת, הֲרֵי אֵין זֶה עֲנִין
 25 הָאֲחֻדוֹת בְּצוּרָה הַמוֹחַלֶּטֶת שֶׁאוֹ אֵין
 26 שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּעֵלֶת גִּדְרִים וְהַגְּבּוֹלוֹת.
 27 וְאֵף שְׁעוֹלָם הָאֲצִילוֹת הוּא
 28 כְּמִבּוֹאֵר בְּתוֹרַת הַסּוּד, עוֹלָם
 29 הָאֲחֻדוֹת⁵⁴, וְאוֹפֵן הָאֵרֶת הַסְּפִירוֹת
 30 בְּאֲצִילוֹת הוּא מִתּוֹךְ בִּטּוֹל לֵאלוּקוֹת,
 31 וְכִלְשׁוֹן הוֹדְרוֹ בְּעִנֵּין זֶה הַסְּפִירוֹת
 32 דֹּאֲצִילוֹתֶיךָ אִיהוּ וְחִיוֵהִי חַד,
 33 אִיהוּ וְגִרְמוּהִי חַד"⁵⁵, וּמוֹסְבֵר
 34 בְּחִסְדוֹת שֶׁהַכוּוֹנָה הִיא כִּי בְּעוֹלָם
 35 הָאֲצִילוֹת הֵן הָאוֹרוֹת שֶׁל הַסְּפִירוֹת הֵם
 36 אֶחָד עִם הָאֱלוּקוֹת עֲצוּמוֹ, וְלֹא מְצִיאוֹת
 37 לְעֲצָמָם, וְהֵן הַכִּלִּים שֶׁדֹּרְכָם וּבִמְצוּעוֹת הָאוֹרוֹת מֵאִירִים הֵם אֶחָד עִם
 38 הָאֱלוּקוֹת עֲצוּמוֹ, וְלֹא מְצִיאוֹת לְעֲצָמָם, וְאִם כֵּן לִכְאוּרָה גַם בְּאֲצִילוֹת אַחְדוֹת
 39 ה' הִיא בְּדִרְגָה נְעִלִית בְּיוֹתֵר, וּמֵה הִיתְרוֹן הַמִּיּוּחָד שֶׁל הַמְּדוּרִיגוֹת שֶׁלִּמְעַלָּה
 40 מֵאֲצִילוֹת, מְכַל-מְקוֹם הֲרֵי יְדוּעֵ⁵⁶ בְּתוֹרַת הַחִסְדוֹת שִׁישׁ הַפֶּרֶשׁ בֵּין
 41 הַיְחוּד שֶׁבְּ"חִיוֵהִי" לְהַיְחוּד שֶׁבְּ"גִרְמוּהִי", כְּלוּמֹר, אִמְנֵם בְּעוֹלָם
 42 הָאֲצִילוֹת גַּם 'גִּרְמוּהִי', הַכִּלִּים, בְּטִלִּים לֵאלוּקוֹת בְּאוֹפֵן שֶׁהֵם 'חַד' עִם הָאֱלוּקוֹת
 43 עֲצוּמוֹ, אֲבֵל עִדֵּיין יֵשׁ הַבְּדֵל בֵּין הַבִּטּוֹל שֶׁל 'גִּרְמוּהִי', הַכִּלִּים, לְבִטּוֹל שֶׁל

שְׁלֹמֶעֱלָה מְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, אָבֶל הָאֲבוֹת עֲצָמָם
 הֵם בְּבַחֲנֵינָה עוֹלָם הָאֲצִילוֹת (וּבְפֶרֶט שְׂאֵחֶרְכָּךְ
 נִמְשָׁכוּ גַם בְּעוֹלָמוֹת בְּרִיאָה-יְצִירָה-עֲשִׂיָּה),
 וְלִכְאוּרָה, אִיךָ יִתְאִים עֲנִין זֶה עִם הַמְּבָאָר לְעִיל
 בְּעִנֵּין "בְּאֶחָד - זֶה אֲבָרְהָם, שְׁנֶאֱמַר: אֶחָד הָיָה
 אֲבָרְהָם", שְׁעִנֵּינוּ שֶׁל אֲבָרְהָם הוּא בַחֲנֵינָה הָאֲחֻדוֹת,
 אַחְדוֹת ה' וּבִטּוֹל לֵאלוּקוֹת בְּצוּרָה נעלית ביותר
 שְׁזָהוּ אַחְדוֹת ה' בדרגה זו עֲנִין שְׁלֹמֶעֱלָה מְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת,
 הַכִּיּוֹן שֶׁבְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת יֵשׁ הַתְּחַלְקוֹת עֶשֶׂר
 סְפִירוֹת, "עֶשֶׂר וְלֹא תִשְׁעוּ, עֶשֶׂר וְלֹא אֶחָד-
 עֶשֶׂר"⁵³, הֲרֵי אֵין זֶה עֲנִין הָאֲחֻדוֹת. וְאֵף שְׁעוֹלָם
 הָאֲצִילוֹת הוּא עוֹלָם הָאֲחֻדוֹת⁵⁴, דְּ"אִיהוּ וְחִיוֵהִי
 חַד, אִיהוּ וְגִרְמוּהִי חַד"⁵⁵, הֲרֵי יְדוּעֵ⁵⁶ שִׁישׁ
 הַפֶּרֶשׁ בֵּין הַיְחוּד שֶׁבְּ"חִיוֵהִי" לְהַיְחוּד
 שֶׁבְּ"גִרְמוּהִי", וְהִינּוּ שְׁגָם בְּעִנֵּין "חַד" גּוֹפֵא,
 מְחַלְקִים בֵּין "חִיוֵהִי" לְ"גִרְמוּהִי", וְאִם-כֵּן אֵין
 זֶה אֲמִתִּית עֲנִין הָאֲחֻדוֹת. וְכֵן צָרִיךְ לְהִבִּין בְּעִנֵּין
 "מְקַרָּא קוּדֶשׁ - זֶה יַעֲקֹב", שְׁנֶתְבָּאָר לְעִיל שֶׁהוּא
 עֲנִין הַבְּקִיעָה עַל-יְדֵי הַהִמְשָׁכָה מִבְּחֵינָה הָאוֹר
 שְׁלֹמֶעֱלָה מְהַצְמָצוּם, וְהֲרֵי עֲנִין זֶה הוּא לְמַעְלָה
 מְעַלָּה מִבְּחֵינָה עוֹלָם הָאֲצִילוֹת, שְׁזוּהִי מְדֻרְגַת
 הָאֲבוֹת. וְכֵן צָרִיךְ לְהִבִּין בְּעִנֵּין "זְכוּרֹן תְּרוּעָה -
 זֶה יִצְחָק", שְׁנֶתְבָּאָר לְעִיל שֶׁהוּא עֲנִין הַמְּתַקַּת
 הַגְּבוּרוֹת בְּחֻסְדִּים, שְׁגָם עֲנִין זֶה הוּא לְמַעְלָה
 מְעַלָּה מִבְּחֵינָה עוֹלָם הָאֲצִילוֹת, שְׁהֲרֵי בְּעוֹלָם
 הָאֲצִילוֹת יֵשְׁנָם שְׁלֹשָׁה קוּיִן: חֶסֶד גְּבוּרָה
 תְּפָאֲרֶת, וְכָל קוֹ הוּא בְּפִנְיֵ-עֲצָמוֹ, וְאִם-כֵּן הֲרֵי

לְהִבִּין גַּם כַּהִמְשָׁךְ דְּבָרֵי הַמְּדֻרָשׁ בְּעִנֵּין "זְכוּרֹן תְּרוּעָה - זֶה
 יִצְחָק", שְׁנֶתְבָּאָר לְעִיל שֶׁהוּא עֲנִין הַמְּתַקַּת הַגְּבוּרוֹת
 בְּחֻסְדִּים, שְׁגָם עֲנִין זֶה הוּא לְמַעְלָה מְעַלָּה נעלה הרבה יותר
 מִבְּחֵינָה עוֹלָם הָאֲצִילוֹת, שְׁהֲרֵי בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת יֵשְׁנָם
 בְּמִדּוֹת הָעֵלְיוֹנוֹת שְׁלֹשָׁה קוּיִן נִפְרָדִים: חֶסֶד קוֹ הַיְמִין גְּבוּרָה קוֹ
 הַשְּׂמָאל תְּפָאֲרֶת קוֹ הָאֲמֻצִיעִי, וְכָל קוֹ הוּא בְּפִנְיֵ-עֲצָמוֹ, וְאִם-כֵּן
 הֲרֵי זֶה עֲנִיין הַמְּתַקַּת הַגְּבוּרוֹת בְּחֻסְדִּים שֶׁמְבַטֵּל אֶת הַחִלּוּקָה שֶׁל הַמִּדּוֹת

לְעֲצָמָם, וְהֵן הַכִּלִּים שֶׁדֹּרְכָם וּבִמְצוּעוֹת הָאוֹרוֹת מֵאִירִים הֵם אֶחָד עִם
 הָאֱלוּקוֹת עֲצוּמוֹ, וְלֹא מְצִיאוֹת לְעֲצָמָם, וְאִם כֵּן לִכְאוּרָה גַם בְּאֲצִילוֹת אַחְדוֹת
 ה' הִיא בְּדִרְגָה נְעִלִית בְּיוֹתֵר, וּמֵה הִיתְרוֹן הַמִּיּוּחָד שֶׁל הַמְּדוּרִיגוֹת שֶׁלִּמְעַלָּה
 מֵאֲצִילוֹת, מְכַל-מְקוֹם הֲרֵי יְדוּעֵ⁵⁶ בְּתוֹרַת הַחִסְדוֹת שִׁישׁ הַפֶּרֶשׁ בֵּין
 הַיְחוּד שֶׁבְּ"חִיוֵהִי" לְהַיְחוּד שֶׁבְּ"גִרְמוּהִי", כְּלוּמֹר, אִמְנֵם בְּעוֹלָם
 הָאֲצִילוֹת גַּם 'גִּרְמוּהִי', הַכִּלִּים, בְּטִלִּים לֵאלוּקוֹת בְּאוֹפֵן שֶׁהֵם 'חַד' עִם הָאֱלוּקוֹת
 עֲצוּמוֹ, אֲבֵל עִדֵּיין יֵשׁ הַבְּדֵל בֵּין הַבִּטּוֹל שֶׁל 'גִּרְמוּהִי', הַכִּלִּים, לְבִטּוֹל שֶׁל

(53) ספר יצירה פ"א מ"ד. (54) ראה עבודת הקודש ח"א פ"ב. ובכ"מ. (55) תקו"ז בהקדמה (ג, ב). תניא אגה"ק ס"כ. (56) ראה ספר המאמרים תרל"ג ח"ב ע' שמו ואילך. תרנ"ג ע' רכו ואילך. תרצ"ב ע' קכו ואילך.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 לשלושת הקווין הללו, לְמַעַלָּה מִמְדַּרְגַּת הָאָבוֹת שהיא באצילות
 2 ובקווין מחולקים, אברהם בקו החסד, יצחק בקו הגבורה ויעקב בקו התפארת,
 3 וְאֵף שְׂדוּעֵי⁵⁷ בתורת החסידות פִּעֲנֵן ביאור המשמעות הפנימית של
 4 הכתוב בספר יהושע "בְּעֶבֶר הַנְּהָר יֵשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם"⁵⁸, שְׂשֻׁרֵשׁ
 5 הָאָבוֹת הוּא לְמַעַלָּה מֵעוֹלָם
 6 הָאֲצִילוֹת, ואם כן אין פלא
 7 שמקשרים את האבות לדרגות
 8 שלמעלה מאצילות שהרי זהו שורשם,
 9 אבל לאמיתו של דבר אין זה מיישב
 10 את השאלה כי הָרִי זֶה השייכות
 11 ללמעלה מאצילות רק בְּשֻׁרֵשׁוֹ,
 12 אֲבָל עֲנִין הָאָבוֹת עֲצָמָם הוּא
 13 בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת והשאלות
 14 האמורות במקומן עומדות.
 15 (ה) וַיּוֹכֵן עַל-פִּי הַיְדוּעַ בתורת
 16 החסידות פִּעֲנֵן "בַּחֲדָשׁ
 17 הַשְּׂבִיעִי" נִפְסִי שֶׁנִּתְבָּאָר עַל-
 18 יָדֵי כָּל נְשִׂיא מְרֻבּוּתוֹ נְשִׂאֵינוּ,
 19 אדמו"רי חב"ד, כל אחד מהם בְּדוּרוֹ
 20 (דוברים אמורים בְּנוֹגַע לְכָל
 21 אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל)
 22 בְּאוֹתִיּוֹת במילים שלו⁵⁹], דָּאָף
 23 שְׂ"שְׂבִיעִי" הוּא בְּחִינַת
 24 'בִּינָה', שהיא חלק אחד משלושת
 25 חלקי המוחין: חכמה, בינה ודעת,
 26 מִכָּל-מְקוֹם יֵשׁ בְּזָה בבחינת
 27 הבינה כֹּל הַשְּׁלֵשָׁה רִישׁוֹן, כל
 28 שלושת מרכיבי המוחין שבראש וְיַעַד
 29 לְבַחֲרֵינָה 'עֵתִיק' ולא זו בלבד אלא
 30 שבבחינת הבינה יש גם בחינה
 31 שלמעלה מכל הספירות, בחינת 'עֵתִיק'
 32 יומין' שהיא הפנימיות של בחינת 'כתר'
 33 עליון' שלמעלה מהספירות (כי כדברי
 34 הזוהר הַתְּגָלוֹת 'עֵתִיק' הוּא
 35 בְּבִינָה'⁶⁰ והדבר יובן על פי
 36 הקבלה של הבחינות כאלקות לכוחות הנפש של האדם, כי ענינו ומדרגתו של
 37 'עֵתִיק' הוא תנוג, והאדם מתענג מדבר שכל דווקא כאשר הוא מבין את
 38 העניין השכלי, וכל זמן שאין לו הבנה והשגה בעניין, אין זה עונג בשבילו.
 39 ואילו כשכבא לכלל הבנה, בחינת 'בינה' הוא מתענג על הדבר, נמצא שהתגלות
 40 'עֵתִיק, העונג, הוא ב'בינה', הבנה והשגה) וְגַם אִפְלוּ בְּחִינַת 'פְּנִימִיּוֹת
 41 עֵתִיק' כֹּי' גם היא נמצאת בבניה.
 42 וטעם הדבר, מפני מה יש הארה והמשכה של בחינת הבינה (על כל מה שהיא

מכילה, כולל בחינת 'עֵתִיק' ופנימיות עֵתִיק) בראש השנה, 'בַּחֲדָשׁ הַשְּׂבִיעִי':
 43 וְהִינּוּ לְפִי שְׂבִירָא-הַשְּׂנָה חוֹזְרִים כָּל הַדְּבָרִים לְקַדְמוּתָן, כי
 44 עם סיום השנה החולפת יש הסתלקות והתעלמות של הרצון האלוקי בעולמות
 45 וחיות הנבראים מסתלקת ואחר כך הכול מתעורר מחדש, כמו שהיה בתחילת
 46 הבריאה, וְלָכֵן מאחר שבראש השנה
 47 הכול מתחדש צְרִיכָה לְהִיּוֹת
 48 בראש השנה בכל שנה ושנה
 49 הַהִמְשָׁכָה מִבְּחִינַת הַשְּׁרֵשׁ
 50 והמקור הַרְאֵשׁוֹן כֹּי' של כל
 51 הבריאה, וְכִידוּעַ בקבלה וחסידות
 52 שְׂהִמְשָׁכָה של האור האלוקי
 53 בראש השנה שְׂבִירָא-הַשְּׂנָה
 54 הוּא מַעֲצָמוֹתוֹ וְתַבְרָךְ עֲצָמוֹת
 55 ומהות האלוקות מִמְשֵׁשׁ ולא רק דרגה
 56 כזו או אחרת בהארת האור מהעצמות.
 57 וְזֶהוּ מָה שֶׁכְּתוּב⁶¹ בתהלים
 58 (בפרק שאומרים לפני התקיעה בשופר
 59 בראש השנה) "בְּיַחַד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ"
 60 הוּא לָנוּ בני ישראל אֵת נִחְלַתְנוּ,
 61 אֵת גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר אָהַב
 62 סִלָּה", היינו בחירת הקדוש-ברוך-
 63 הוּא כִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׂזָהוּ עֲנִין
 64 בְּחִינַת הַעֲצָמוֹת⁶², הבחירה של
 65 עֲצָמוֹת האלוקות בבני ישראל להיות
 66 עמו ונחלתו פִּידוּעַ שְׂאֲמַתִּית
 67 עֲנִין הַבְּחִירָה היינו בחירה
 68 חופשית לחלוטין שהיא אך ורק
 69 מרצונו של הבוחר ולא בגלל שום
 70 סיבה צדדית הוּא רק בַּעֲצָמוֹתוֹ
 71 וְתַבְרָךְ⁶³, ששום דבר לא יכול
 72 להשפיע עליו ולגרום לו לבחור כפי
 73 שבוחר פִּי כָּל בְּחִינַת אור שאינו
 74 עֲצָמוֹת האלוקות ממש אלא רק הארה
 75 מהעצמות, לְהִיּוֹתוֹ בְּגֵדֵר אֵינָה
 76 צִיּוֹר, ואינו מופשט לחלוטין מכל
 77 'ציור' והגדרה, לֹא שֶׁקָּיָה בּוֹ אֲמַתִּית עֲנִין הַבְּחִירָה ובבחירה מצד
 78 האור יתכן שאין זו בחירה חופשית לגמרי אלא יש סיבות וטעמים כאלה
 79 ואחרים לבחירה, אבל בחירת הקדוש-ברוך-הוא בבני ישראל היא מצד
 80 העצמות.
 81 וַיֵּשׁ לְבָאָר שְׂיִכּוֹת בְּחִינָה זֹו לְאָבוֹת, עַל-פִּי מָה שֶׁכְּתַב
 82 אֲדָמוּר מְהַר"ש (רבי שמואל, הרביעי בשושלת אדמו"רי חב"ד)
 83 בְּדַבְרוֹ-הַמְּתַחִיל במאמר הפותח במילים "בַּחֲדָשׁ הַשְּׂבִיעִי"
 84

(57) ראה תו"א וישלח כה, א. 58) יהושע ב, כד. 59) אוה"ת שבעה ער. 7. המשך תער"ב ח"ב ע' א'פט. 60) זח"ג קעח, א. תו"א לך יא, ב. ובכ"מ. 61) תהלים מז, ה. 62) ראה ד"ה יבחר לנו תש"ג ס"ד (ספר המאמרים תש"ג ע' 35). 63) ד"ה יבחר לנו, שם. לקוטי שיחות ח"ד ע' 1309. שם ע' 1341. ח"א ע' 5. ובכ"מ. 64) בתחילתו (ס"ע שני ואילך).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 בַּשָּׁנָה תר"ל⁶⁴ (שְׁנָאֲמַר לִפְנֵי מֵאָה שָׁנָה, כְּלוּמַר, מֵאָה שָׁנָה לִפְנֵי
 2 אִמִּית מֵאֲמַר זֶה עַל יַדִּי הִרְבִּי בִּשְׁנַת תש"ל), שְׁתַּחֲלָה מִבֵּי־אֲדָמוֹר
 3 מֵהַר"שׁ בְּמֵאֲמָרוֹ אֶת הַפְּרוּשׁ הַשְּׁנִי שֶׁבְּמִדְרָשׁ⁶⁵ שֶׁ"בַּחֲדָשׁ
 4 הַשְּׁבִיעִי" הוּא "יִרְחָא דְשִׁבְעָתָא" חֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, הַחֹדֶשׁ שֶׁבּוֹ
 5 נִשְׁבַּע הַקֶּבֶ"ה לְאַבְרָהָם, וְכִמוֹ שֶׁפְּתוּב⁶⁶ בְּנִבְאוֹת מִיכָה
 7 "אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם" וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּתוֹרָה
 8 בְּפֶרֶשׁת׃ הַעֲקִידָה "בִּי נִשְׁבַּעְתִּי
 9 נְאֻם ה' הִנֵּנִי"⁶⁷, הָרִי לִפְנֵינוּ שְׁנֵי
 11 מִקְרוֹת לְנִבְאוֹת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶל
 12 הָאֲבוֹת. וְאַחֲרָיָה מִבֵּי־אֲדָמוֹר
 13 מֵהַר"שׁ אֶת הַפְּרוּשׁ הָרֵאשׁוֹן
 14 בְּמִדְרָשׁ, "בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ - זֶה
 15 אֲבָרְהָם" וְכוּ' (פנ"ל) הוּא
 16 הַפְּרוּשׁ שֶׁהוּא וְנִתְבָּאֵר לְעֵיל
 17 (בְּאִרְכּוּת).
 18 וְיֵשׁ לֹמַר בְּבִאֵר הַשִּׁיכּוֹת בֵּין
 19 שְׁנֵי הַפְּרוּשִׁים, הַפְּרוּשׁ הָרֵאשׁוֹן
 20 הַשְּׁבִיעִי הוּא לְשׁוֹן שְׁבֻעָה,
 21 וְהַפְּרוּשׁ הַשְּׁנִי שֶׁהִפְסִיק רוּמוֹ לְאֲבוֹת,
 22 וְהִקְשֵׁר בֵּין שְׁנֵי הַפְּרוּשִׁים הוּא
 23 שֶׁהִמְשִׁכָה וְגִילּוֹ הָאוֹר הָאֱלוּקִי
 24 כְּעוֹלָם שְׁעַל-יַדֵּי הָאֲבוֹת שֶׁזוֹ
 25 תוֹכֵן הַפְּרוּשׁ הָרֵאשׁוֹן בְּמִדְרָשׁ אֵינָה
 26 רַק בְּחִינַת עוֹלָם הָאֲצִילוֹת,
 27 שֶׁהוּא הִרְגֵה שֶׁל הָאֲבוֹת עִצְמוֹ אֲלֵא
 28 הַהִמְשָׁכָה הִיא גַם מִשְׁרָשׁ
 29 הָאֲבוֹת, בְּחִינַת "בְּעֵבֶר הִנְהַר
 30 לְשִׁבּוֹ אֲבוֹתֵיכֶם", שֶׁהִיא בְּחִינַת
 31 שֶׁלִּמְעַלָּה מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, וְזוֹ תוֹכֵן
 32 הַפְּרוּשׁ הָרֵאשׁוֹן בְּמִדְרָשׁ שֶׁזֶהוּ מֵהַ
 33 שְׁפָתוֹב "אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ
 34 לְאַבְרָהָם מִיָּמֵי קְדָם", וְיֵשׁ
 35 לְדַיֵּק שֶׁהַכּוּוּנָה הִיא מִבְּחִינַת "יָמֵי
 36 קְדָם" שֶׁלִּמְעַלָּה מִבְּחִינַת
 37 "יָמֵי עוֹלָם", כְּלוּמַר, הַהִמְשָׁכָה
 38 אֵינָה רַק שֶׁל אוֹר אֱלוּקִי הַשִּׁיךְ
 39 לְעוֹלָמוֹת (הָאוֹר הַמְאִיר בְּאֲצִילוֹת)
 40 וְנִקְרָא 'יָמֵי עוֹלָם' אֲלֵא גַם מִבְּחִינַת
 41 הָאוֹר הָאֱלוּקִי שֶׁלִּמְעַלָּה מֵהַעוֹלָמוֹת
 42 (הָאוֹר שֶׁלִּמְעַלָּה מֵאֲצִילוֹת) הַנִּקְרָא 'יָמֵי קְדָם' הֵינּוּ מִקְדָּם לְעוֹלָם, וְגַם

מִבְּחִינָה נְעִלִית ז' שֶׁלִּמְעַלָּה מֵהַעוֹלָמוֹת נִמְשָׁף עַל-יַדֵּי הָאֲבוֹת לְכָל
 אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, שֵׁשׁ לוֹ לְכָל יְהוּדִי, מִבְּלִי הַבְּדֵל מֵהוּ מְעַמּוֹד
 וּמִצְבוֹ הַרוּחִי שִׁיכּוֹת גַם לְבְּחִינַת שְׁרָשׁ הָאֲבוֹת, שֶׁלִּמְעַלָּה
 מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת וּמְשִׁיךְ וּמְבֹאֵר עוֹד בְּעֵינָיִן זֶה הַהִמְשָׁכָה שֶׁעַל יַדֵּי
 הָאֲבוֹת בָּאָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל.
 (ו) וְהֵעֵנִין הוּא, דְּהֵנָּה
 בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּתִיב⁶⁸
 בְּנִבְאוֹת יִשְׁעִיָּה שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 אוֹמֵר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל "אַתֶּם עֲדִי".
 וּמְבֹאֵר בְּכֹמָה מְקוּמוֹת⁶⁹
 בְּתוֹרַת הַחֲסִידוֹת שֶׁעֵנִין הָעֲדוֹת
 הוּא עַל דְּבַר הַנְּסִתָּר וְנִעְלָם
 מֵעֵינֵי הַכֹּל וְיִדְוַע רַק לְעֵדִים,
 שֶׁהָרִי עַל דְּבַר הַיְדוּעַ וּמְפּוֹרָס
 לְכָל אֵין צְרִיף עֲדוֹת, וְאֶפִּילוֹ
 עַל מִלְתָּא דְּעֵבִידָא לְאַגְלוּיָי,
 דְּבַר שְׁתֵּי הַתְּהַלְלוֹת, אֶף עַל פִּי
 שְׁלֵמַת עֵתָה אֵינּוּ גְלוּיָי, לֹא הַצְּרִיכָה
 הַתּוֹרָה עֲדוֹת⁷⁰, אֲלֵא עֵנִין
 הָעֲדוֹת הוּא (בְּלִשׁוֹן
 הַמְּאָמָר⁷¹ הַנּוֹכַח, שֶׁל אֲדָמוֹר
 מֵהַר"שׁ) לְגַלוֹת וְלַהֲדִיעַ דְּבַר
 הַמְּכַסֶּה וְנִעְלָם שֶׁאֵינּוּ נִגְלָה
 לְכָל וְרַק הָעֵדִים יוֹדְעִים אוֹתוֹ.
 וְזֶהוּ דְּבַר זֶה שֶׁעֲדוֹת הֵיא פְּרוּסוֹ דְּבַר
 נִסְתָּר, הוּא הַטַּעַם הַפְּנִימִי לְכָךְ
 שֶׁהַמְּצוֹת נִקְרָאוֹת בְּשֵׁם
 'עֲדוֹת'⁷², כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב⁷³
 בְּתִלְיָם "בְּדַרְךְ עֲדוֹתֶיךָ
 שִׁשְׁתִּי" וְהַכּוּוּב מְדַבֵּר עַל הַשְּׂמֵחָה
 בְּעִשִׂית הַמְּצוּוֹת, כִּי הַמְּצוֹת
 מוֹרוֹת עַל בְּחִינַת עֲלִיּוֹנוֹת
 מְאֹד שֶׁהֵן מְצַד עִצְמוֹ מְכַסּוֹת
 וְנִעְלָמוֹת, דְּרוּגוֹת בְּאֱלוּקוֹת שְׂמֵד
 עִצְמוֹ הֵן לְמַעַלָּה מִלְּבוֹא לִידֵי גִילּוּי
 וְעַל-יַדֵּי הַמְּצוֹת הֵן דְּרוּגוֹת נְעִלוֹת
 אֵלוֹ נִמְשָׁכוֹת מֵהַעֲלָם אֶל
 הַגְּלוּיָי, כְּמוֹ הָעֲדִים שֶׁמְגַלִּים
 אֶת הַדְּבַר הַמְּכַסֶּה וְהַנִּעְלָם
 וּמוֹדִיעִים אוֹתוֹ לְכָל. וְזֶהוּ הַטַּעַם מֵהַ
 שֶׁהַמְּצוֹת צְרִיכוֹת לְהִיּוֹת
 שֶׁלִּמְעַלָּה שֶׁמְעִידוֹת עֲלֵיהֶן

(65) ויק"ר פכ"ט, ט. 66) מיכה ז, כ. 67) וירא כב, טז. 68) ישעי' מג, י. שם, יב. וראה זח"ג פו, א. 69) לקו"ת פקודי ד, סע"א ואילך. ובכ"מ. 70) ראה ר"ה כב, ב. וש"נ. 71) ד"ה ובחודש השביעי הנ"ל (ע' שנג). 72) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ז ע' עט ואילך. אוה"ת שופטים ע' תתמו ואילך. 73) תהלים קיט, יד.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

דובער, החמישי בשושלת אדמו"רי חב"ד), שְׁזָהוּ עניין זה שבני ישראל הם
 עדים' המגלים אלוקות בעולם הוא הביאור הפנימי של מַה שְׁכַתוּב⁷⁸
 בתהלים "שָׁשׂוּם עָלוּ שְׁבָטִים שְׁבָטֵי יְיָ עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל",
 שְׁשָׂנִים עֶשֶׂר הַשְּׁבָטִים הֵם י"ב גְּבוּלֵי אֶלְכָסוֹן דְּזַעִיר-
 אֲנָפִין' המציאות של העולמות
 והנבראים מורכבת מ"ב גבולי
 אלכסון". כלומר, המציאות המוגדרת
 בשטח ומקום מסויים ומוגבל מורכבת
 מששת הכיוונים והקצוות, מעלה
 ומטה וארבע הרוחות; ומספר מקומות
 המפגש – הזוויות – שכן ה"קצוות"
 השונות הוא שנים עשר, ובפנימיות
 הענין הם שש המדות העליונות שמצר
 ההתכללות וההתחברות ביניהן הן
 כלולות מששים-עשרה בחינות
 (בְּחִינַת מְרַכְבְּתָא תַּתְּאָה⁷⁹),
 מרכבה התחתונה, כמבואר בתורה
 אור', "להיות גילוי זה [של בחינת
 הדעת] נמשך ונשתלשל בבריאה-
 יצירה-עשיה ששם מושרשת נפשות
 כלל ישראל הוא על-ידי בחינת
 ומדרגת השבטים כי שבת הוא לשון
 המשכה כמו כוכבא דשביט וגם לשון
 שבת וענף מן האילן הגדול שהם
 בבחינת מרכבה לעלמא דאתגליא
 בבחינת (הים) עומד על י"ב בקר הם
 בח' י"ב שבטים כנגד ארבע חיות
 המרכבה פני אדם כו' וכל אחד כלול
 מג' אבות הרי י"ב ומשם נמשך
 השפעת והמשכת גילוי אלוקותו

יתברך בכלל הנפשות של ישראל"). שְׁזָהוּ בְּחִינַת הַשְּׁתַלְשׁוּת האור
 האלוקי כפי שהוא לאחר הצמצום ובא באופן שכל דרגה משתלשלת ונמשכת
 מזו שמעליה וכל הדרגות קשורות זו בזו, אֲמַנָם כְּמוֹ שִׁ"עָלוּ
 שְׁבָטִים" כפי שהשבטים הם במעלה גדולה יותר בְּבִחִינַת שְׁרָשׁ
 וּמְקוֹר נִשְׁמָתָם שהיא בְּבִחִינַת הַרְצוֹן האלוקי הַפְּשׁוּט הלא מוגדר
 שְׁלִמְעָלָה מְטַעַם-וְדַעַת רצון על-שכלי שלמעלה מהגבלות השכל,
 הָרִי הֵם השבטים, היינו כללות בני ישראל, בְּבִחִינַת "עֲדוֹת כּוֹ"
 ולכן בני ישראל מגלים אלוקות בעולם, כמבואר לעיל אודות האבות ואודות
 המצוות.

וממשיך ומבאר עוד, בתוספת ביאור, את עניין ה'עדות' שבבני ישראל:

1 ימְמָשִׁיכוֹת אוֹתָן, כי כל מצווה ממשכה ומביאה לידי גילוי דווקא עניין
 2 מסויים באלוקות ששייך למצווה זו בפרט, כְּשֵׁם שְׁהַעֲדָאת הַעֲדִים
 3 צְרִיכָה לְהִיֹּת מְכוּנָת בְּדִיוֹק בְּכָל הַפְּרָטִים, כשהעדים מעידים
 4 בבית הדין דבריהם צריכים להיות מדויקים בתכלית ועדות מתקבלת כאשר
 5 היא לפי כללים מדויקים כמו ההלכה
 6 שלמדים מכתוב על פי שניים עדים
 7 יקום דבר' שְׁצָרִיכָה הַעֲדוֹת
 8 לְהִיֹּת "דָּבָר, וְלֹא חֲצִי
 9 דָּבָר"⁷⁴, דבר ברור ושלם, וכשם
 10 שעדות צריכה להיות מדויקת ומכוונת
 11 כך גם לגבי המצוות שכל מצווה
 12 מכוונת בדיוק לעניין האור האלוקי
 13 שצריך להיות נמשך על ידה וּכְמוֹ
 14 למשל מְצוֹת צִיצִית, שְׁצָרִיךְ
 15 לְהִיֹּת בָּהּ ל"ב [=שְׁלֹשִׁים
 16 וּשְׁנַיִם] חוּטֵינ דְּוָקָא, שמונה
 17 חוטים בכל אחד מארבע הכנפות, לא
 18 פחות ולא יותר, לְפִי שְׁהִיא מצוות
 19 צִיצִית מְעִידָה היא סימן ועדות
 20 וּמְמָשִׁיכָה גילוי אור אלוקי של
 21 בְּחִינַת ל"ב נְתִיבוֹת
 22 חֲקֻמָּה⁷⁵, כמבואר בתורת הסוד
 23 שישנם ל"ב נתיבות [=דרכים]
 24 במדרגת החכמה (ההשגה האלוקית
 25 הגבוהה ביותר השייכת לעולמות,
 26 ראשית הספירות), היינו אופנים שונים
 27 של נביעה והארה שלה, וְכֵן מְצוֹת
 28 תְּפִלִּין, שְׁצָרִיכוֹת לְהִיֹּת בָּהּ
 29 דווקא אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת, לא פחות
 30 ולא יותר (שמע ישראל, והיה אם
 31 שמוע, קדש לי כל בכור והיה כי יביאך) לְפִי שְׁהִיא מצוות תפילין
 32 מְעִידָה היא סימן ועדות וּמְמָשִׁיכָה גילוי אור אלוקי של בְּחִינַת
 33 אַרְבַּעַה מוּחִינ' שְׁלִמְעָלָה⁷⁶ באלוקות שהם חכמה, בינה ודעת
 34 הנחלקת לשניים, כי הדעת היא מקור למידות הנחלקות לחסד ולגבורה
 35 (פְּמִבְּאָר בְּמִאָמֶר). וְכֵן כשם שהמצוות שהן 'ערות' מגלות אלוקות
 36 בעולם, כך הוא גַם בְּעֵנִין הַעֲדוֹת דְּיִשְׂרָאֵל, "אַתֶּם עֲדִי",
 37 שְׁעַל-יְדֵם על ידי בני ישראל נְמָשְׁכִים וּמְתַגְלִים מלמעלה למטה
 38 בְּחִינַת עֲלִיוֹנוֹת מֵאֵד שְׁהֵן בחינות שמצר מעלתן הן מְקִסוֹת
 39 וְנַעֲלָמוֹת. וְכַמְבָּאָר בְּדְבוּר-הַמְתַּחֲחִיל במאמר הפותח בפסוק
 40 בישעיהו "צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדָּה"⁷⁷ לאדמו"ר הרשב"י (רבי שלום

21

(74) ב"ק ע, ב. (75) ראה זח"ג (תוספות) שא, א. בחיי שלח טו, לח. לקו"ת שלח מז, ב. ספר המאמרים תרצ"א ע' יג. וש"נ. ובכ"מ. (76) זח"ג רסב, א. סידור עם דא"ח ו, ג ואילך. ובכ"מ. (77) דשנת תרע"ו (ספר המאמרים תרע"ו ע' קלז ואילך). וראה גם ד"ה וטהר לבנו תשי"ו. ד"ה אלה מסעי תשי"ט (ספר המאמרים תשי"ז ע' יד. תשי"ט ע' רמו ואילך). (78) תהלים קכב, ד. (79) ראה תו"א שבהערה 51.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ואמר, הנה "ישׂראל" הוא בְּחִינַת זְעִיר־אֲנָפִין, פנים קטנות, 41
 2 שכך נקראות המידות העליונות בתורת הסוד (כי האור המאיר במידות הוא 42
 3 קטן ומועט ביחס לאור המאיר במוחין) שֵׁשׁ מְדוֹת ומספרם של המידות, 43
 4 שהם בחינת ישראל, הוא שש חסד-גבורה-תפארת-נצח-הודי-יסוד [וְלִבְנֵן 44
 5 שְׁלֵמוֹת הַמְסֻפָּר דְ"ישׂראל"
 6 הוא שְׁשִׁים רְבּוּא⁸⁵ בני ישראל 46
 7 נחלקים לשישים ריבוא, שש מאות 47
 8 אלף נשמות, (וְזָהוּ גַם מַה 48
 9 שְׁ"ישׂראל" רֵאשִׁי־תְבוּת "יש 49
 10 שְׁשִׁים רְבּוּא אוֹתִיּוֹת 50
 11 לַתּוֹרָה"⁸⁶ דבר שמדגיג יותר את 51
 12 השייכות של נשמות ישראל למספר 52
 13 זה), כִּי שֵׁשׁ הַמְדוֹת דְזְעִיר־ 53
 14 אֲנָפִין כְּלוּלוֹת כֹּל אַחַת מֵהֶן 54
 15 מְעַשֵּׂר, כיוון שכל מידה מכילה 55
 16 בתוכה את כל עשר הספירות ובמידת 56
 17 החסד למשל יש חכמה שבחסד, בינה 57
 18 שבחסד וכן הלאה וְעֵשָׂר מְעַשֵּׂר, 58
 19 חֲמֵשׁ פְּעֻמִּים, כלומר, 10 כפול 59
 20 שש חמש פעמים יוצא שש מאות אלף, 60
 21 כי עשר כפול שש יוצא שישים, שישים 61
 22 כפול עשר – שש מאות, שש מאות 62
 23 כפול עשר – ששת אלפים, ששת 63
 24 אלפים כפול עשר – ששים אלף, 64
 25 וששים אלף כפול עשר – שש מאות 65
 26 אלף, שישים רבוא. ועל הסיבה 66
 27 שמכפילים חמש פעמים דוקא מוסבר 67
 28 שזהו משום שיש ה' חסדים המגדילים 68
 29 את ז"א, המידות], וְהָרִי לִידֵת 69
 30 הַמְדוֹת שֶׁזֶהוּ עֵינֵינָם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, 70
 31 כאמור, הֵיא מִהַמּוֹחִין חֻקְמָהּ 71
 32 וּבִינָהּ, כפי שרואים בכוחות הנפש 72
 33 של האדם, המקבילים למוחין ומידות 73
 34 העליונים, שהתבוננות במוחין מעוררת 74
 35 את רגש המידות שְׁנַקְרָאִים הַמוֹחִין 'אָב' (חֻקְמָה, לְבָן) וְ'אָם' 75
 36 (בִּינָה, אוֹדָם). וְזָהוּ עֵינֵי חַחְמָה וּבִינָה, הַמוֹחִין הָעֵלְיוֹנִים, שֶׁבְנִשְׁמָה 76
 37 חֶלֶק ה'אָב וְ'אָם' שְׁיִשְׁנּוּ בְּנִשְׁמָה, וְהוּא בְּחִינַת נִפְש־רִיח־ 77
 38 נִשְׁמָה לְנִשְׁמָה יש חמש שמות שהן חמש רגוות ובחינות נפש־רוח־נשמה־ 78
 39 חיה־יחידה. ומבואר בחסידות שבחינות נפש־רוח־נשמה הן המוחין והמידות 79
 40 שְׁנוֹלְדוֹת' מִהַמוֹחִין, ובחינות אלו שייכות ל'אב' ר'אם, ואלו העניינים 80

1 וְהַעֲנִין בְּזָה, דְהֵנָּה אָמְרוּ רְבוּתֵינוּ ז"ל⁸⁰ בַּגְּמְרָא שְׁלֵשָׁה 1
 2 שְׁתַּפְּיִן יֵשׁ בְּאָדָם, ויצירת הולד היא על ידי פעולתם של כל השלושה 2
 3 שֶׁהֵם הַקְּבָ"ה וְאָבִיו וְאִמּוֹ, אָבִיו מְזַרְעֵ הַלְבָן כּו', אָמוֹ 3
 4 מְזַרְעַת אוֹדָם כּו', וְהַקְּבָ"ה נוֹתֵן בּוֹ רוּחַ וְנִשְׁמָה כּו', 4
 5 וְיָדוּעַ⁸¹ בתורת החסידות
 6 שְׁלֵשָׁה עֲנָיִים אֵלוֹ שֶׁהֵם 6
 7 הַקְּדוּש־בְּרוּךְ־הוא ובחינות 'אב' ר'אם' 7
 8 יֵשׁנָם גַּם בְּנִשְׁמָה עֲצָמָה 8
 9 ובאופן יצירתה והתהוותה, שְׁיֵשׁ 9
 10 בְּחִינּוֹת בְּנִשְׁמָה שְׁבָאוֹת 10
 11 ונוצרות ומתהוות מִבְּחִינַת מַעֲנִינִים 11
 12 ודרגות באלוקות הנקראים 'אָב 12
 13 וְאָם', וְיֵשׁ בְּחִינּוֹת בְּנִשְׁמָה 13
 14 שְׁבָאוֹת מִהַקְּבָ"ה, שְׁעַל זֶה עַל 14
 15 הבחינות הבאות מהקדוש־ברוך־הוא 15
 16 נֶאֱמָר⁸² בתורה אודות יצירת האדם 16
 17 וַיִּפְחַ הַקְּדוּש־בְּרוּךְ־הוא בְּאֲפִיּוֹ שֶׁל 17
 18 הָאָדָם נִשְׁמַת חַיִּים נִכְמוֹ 18
 19 שְׁתּוֹבַב בְּנוֹגַע לְכְרִיאַת אָדָם 19
 20 הָרֵאשׁוֹן שֶׁהִיָּתָה בְּרֵאש־הַשָּׁנָה 20
 21 הָרֵאשׁוֹן, כיוון השישי לכריאת העולם, 21
 22 וְכֵן הוּא גַם בְּנִשְׁמַת כָּל אֶחָד 22
 23 וְאַחַת מִיִּשְׂרָאֵל, הַנִּשְׁמָה הָאֱלוּקִית 23
 24 שֶׁהַקְּדוּש־בְּרוּךְ־הוא נוֹתֵן בְּכֹל יְהוּדֵי 24
 25 כְּמוֹ שְׁתּוֹבַב רְבֵנוּ הַזֶּקֶן 25
 26 בְּתַנְיָא⁸³ שְׁ"נִפְשׁ הַשְּׁנִית 26
 27 בְּיִשְׂרָאֵל הַבָּאָה לָאָדָם לְאַחַר הַנִּפְשׁ 27
 28 הַבְּהִמִית שֶׁהִיא נִפְשׁ מִצַּד ה'קְלִיפָה', 28
 29 לְהַבְרִיל, הֵיא נִשְׁמָה אֱלוּקִית חֶלֶק 29
 30 אֱלוּקָה מִמַּעַל מְמֹשׁ" (וּמִבִּיא 30
 31 רַבְנֵי הוֹקֵן בְּתַנְיָא רְאִיָּה לְזָה) 31
 32 מִפְּסוּק זֶה, כְּמוֹ שְׁתּוֹבַב "וַיִּפְחַ 32
 33 בְּאֲפִיּוֹ נִשְׁמַת חַיִּים". וּמוֹסְרֵי 33
 34 אֲדַמְרֵי הוֹקֵן בְּתַנְיָא שֶׁזֶהוּ כְּדַבְרֵי 34
 35 הַזֶּהוּ וְ"מֵאֵן דְּנִפְחַ מִתּוֹכִיהָ נִפְחַ"⁸⁴ הַכְּתוּב מֵרִיִק וְאוֹמֵר עַל נִתְיַת 35
 36 הַנִּשְׁמָה בָאָדָם וַיִּפְחַ כִּי נִפּוּחַ הוּצֵאת אוֹרֵי בָאָה מִתּוֹכִיּוֹת וּפְנִימִיּוֹת הָאָדָם 36
 37 הַנוֹפֵחַ, בְּשׁוֹנֵה מְדִיבּוֹר שֶׁהַמְדַבֵּר מוּצִיא רַק הַבֵּל חִיצוֹנִי, וְכֵן גַּם לְמַעְלָה, 37
 38 כִּיבִיכּוֹל, נִתְיַת הַנִּשְׁמָה בָאָדָם נִקְרָאת וַיִּפְחַ, כִּי הַנִּשְׁמָה הֵיא מִתּוֹכִיּוֹת וּפְנִימִיּוֹת 38
 39 הָאֱלוּקוֹת, וּבְפְרָטִיּוֹת יוֹתֵר, לְבֹאֵר בְּפִרְסוּתֵיּוֹת יוֹתֵר אִיזוֹה עֵינֵינִים בְּנִשְׁמָה 39
 40 נִמְשָׁכִים מִהַקְּדוּש־בְּרוּךְ־הוא בְּעַצְמוֹ, וְאֵלוֹ עֵינֵינִים נִמְשָׁכִים מִבְּחִינּוֹת אֲבִירֵי 40

80) נדה לא, א. 81) ראה לקו"ת דרושים לשמע"צ פט, ב. אוה"ת חנוכה ח"ז תתסא, סע"א ואילך. 82) בראשית ב, ז.
 83) רפ"ב. 84) תניא שם בשם הזוהר. ראה אג"ק ח"כ ע' קלא. וש"נ. 85) ראה תניא פל"ז (מח, ב). מאמרי אדה"ז תקס"ו
 ס"ע קצ ואילך. תק"ע ע' צה ואילך. אוה"ת במדבר ס"ע כט ואילך. ספר המאמרים תרמ"ד ע' רסה. תרע"ה ע' שיב ואילך.
 86) ראה מגלה עמוקות אופן קפו. לקו"ת בהר מא, ב. מג, ד. במדבר טז, ב. ספר המאמרים תרח"ץ ע' רטז. וש"נ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שלמעלה מהשכל, עד לעצם הנשמה, הם בחינות חיה-יחידה, כפי שממשיך,
 2 אף מה שהקב"ה נותן בו נשמה, הרי זה בחינת 'חידה'
 3 'יחידה', ענייני הנשמה שלמעלה מהכוחות של השכל והמידות, כאמור,
 4 והעקר מה שבא לנשמה מהקדוש-ברוך-הוא הוא 'יחידה', הבחינה
 5 הכי נעלית והכי פנימית בנשמה
 6 שמתחַסֵּת לְהַקְבֵּה (והו'
 7 המשמעות הפנימית של דברי הגמרא
 8 הקב"ה נותן בו נשמה), פי
 9 'יחידה' עצמיות הנשמה קשורה
 10 ומקבֵּלת מ'יחיד' 87. עצמיות
 11 האלוקות. ומגֵּה מהקשר
 12 וההתייחסות של היחידה שבנפש עם
 13 הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, בָּא וקיים
 14 אצל כל יהודי פֶּחַ המסירות-נפש
 15 למסור את הנפש, עד כדי ויתור על
 16 החיים, למען האמונה בה' וקיום
 17 התורה והמצוות, שהוא כוח שישנו
 18 בְּכָל אֶחָד וְאֶחָת מִיִּשְׂרָאֵל,
 19 ללא הבדל מהו המעמד ומצב הרוחני
 20 שלו או שלה שישנו המסירות-
 21 נפש הוא למעלה משַׁעֲמֵ-
 22 וְדַעַת הנהגה על-שכלית, כי על פי
 23 ההיגיון יש מקום ונימוקים להיכנע ולא
 24 למסור את הנפש על כך ומסירות נפש
 25 היא דבר מנוגד לטבע ורצון האדם
 26 מצד גודי המציאות שלו ונובע מכך
 27 שיש בנשמה כוח שלמעלה מהשכל,
 28 והיגיון לפי שְׁנִמְשָׁף כוח זה
 29 מִהַקְבֵּה שְׁהוּא לְמַעְלָה
 30 מִבְּחִינַת 'חֲכָמָה וּבִינָה' ('אָב
 31 וְאָם') שהם עניין המוחין והשכל.
 32 וְעַל זֶה כוח המסירות נפש הקיים
 33 בכני ישראל נֶאֱמַר "עֲדוּת
 34 לְיִשְׂרָאֵל", שְׁעֲנִין הַעֲדוּת
 35 הוּא לְגַלוּת דְּבַר הַנְּעֻלָּם, כמבואר לעיל, שְׁהוּוּ פֶּחַ המסירות-
 36 נֶפֶשׁ שְׁמַצַּד בְּחִינַת ה'יחידה' שבנשמה (שְׁבִאָה מִהַקְבֵּה"
 37 בעצמו שְׁהוּא לְמַעְלָה מִבְּחִינַת 'חֲכָמָה וּבִינָה' הנקראות 'אב'
 38 ו'אם' כמבואר לעיל) שְׁיִשְׁנֻוּ כוח זה
 39 מִיִּשְׂרָאֵל, וּבִפְרֵט וכוח המסירות נפש מתגלה במיוחד בְּרֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה
 40 וְעֲשָׂר־יָמֵי-תְּשׁוּבָה, שהם עת רצון מיוחדת וזמן נעלה יותר מכל שאר
 41 ימות השנה וּכְמֵאֲמָר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל 88 בגמרא על הפסוק 89 בנבואת

ישיעה "דְּרִשׁוּ הַיּוֹץ בְּהַמְצָאוֹ, קְרָאוּהוּ בְּהִיּוֹתוֹ קְרוֹב", "הָא
 בְּיָחִיד. וְיָחִיד אֵימַת, אֱלוֹ עֲשָׂרָה יָמִים שְׁבִין רֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה
 לְיוֹם הַכַּפּוּרִים", (וזה לשון הגמרא: "מנין לגור דין של ציבור . .
 שאפילו נחתם מתקרע, שנאמר 'מי כה' אלוהינו בכל קראנו אליו' [לשון
 הפסוק: 'מי גוי גדול אשר לו אלוקים
 קרובים אליו (שיענהו תמיד בכל אשר
 יבקש ממנו – אכן עורא) כה' אלוקינו
 בכל קראנו אליו], והכתוב [= והרי
 כתוב] 'דרשו ה' בהימצאו' (משמע
 שאינו מצוי בכל עת – רש"י), לא
 קשיא הא ביחיד הא בציבור" =] אין
 זו קושיא, כאן מדובר בתפילת יחיד
 (שאינן בקשתו נענית תמיד) וכאן
 מדובר בתפילת ציבור (שבקשתם
 נענית תמיד) והיתרון של עשרת ימי
 תשובה הוא שבהם תפילת היחיד
 נחשבת כמו תפילת הציבור)
 שְׁבִימִים אֱלוֹ של עשרת ימי
 תשובה גם יהודי 'יחיד' קרוב אל
 הקדוש-ברוך-הוא כי בימים אלו
 מתגלה בְּחִינַת ה'יחידה' 90
 שקיימת בנשמה של כל אחד ואחת
 מישראל, שְׁמַקְבֵּלת ה'יחידה'
 מִבְּחִינַת 'נְצוּץ בּוֹרֵא' 87,
 בְּחִינַת 'יחיד' באלוקות שנמצאת
 ב'יחידה' של כל נשמה.
 וְזֶהוּ שְׁבִרֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה הוּא
 "קְרוֹב הַמְּאֹר אֶל הַנְּצוּץ" 91,
 כפי שמוסבר בחסידות שכל נשמה היא
 'ניצוץ' מהקדוש-ברוך-הוא הנקרא
 'מאור' על שם שהוא יתברך מקור
 ושורש האור והכל הוא הארה ממנו,
 וכאשר האור האלוקי בא ונמשך לברוא
 עולמות ונבראים, הניצוץ יוצא
 מהמאור ומתרחק ממנו, וכך גם לגבי הנשמה שהיא 'חלק אלוהי ממעל ממש'
 אבל גם הנשמה היא נברא (אלא שיש בה 'ניצוץ בורא') ובעשרת ימי תשובה
 שהם ימי רצון מיוחדים יש קירוב של 'המאור', הקדוש-ברוך-הוא, אל הניצוץ,
 הנשמה היהודית, וכפי שממשיך, וְהִינּוּ, שְׁכָל "נְצוּץ" של הנשמה
 האלוקית שְׁבִכָּל אֶחָד וְאֶחָת מִיִּשְׂרָאֵל, וְהִיָּה מִי שְׁיִהְיֶה, הִנֵּה
 בְּזִמְן רֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה, "הַמְּאֹר" שְׁהוּא עֲצֻמוֹתוֹ של הקדוש-ברוך-
 הוּא מְמַשׁ, הוּא בְּ"קְרוֹב" אֱלֹיוֹ. וְזֶהוּ "דְּרִשׁוּ הַיּוֹץ"

(87) ראה לקו"ת פ' ראה כה, א. מאמרי אדה"ז אתהלך לאזניא ע' קסט ואילך. ספר המאמרים תרצ"ו ע' 56. וש"נ. (88) ר"ה יח, א. יבמות מט, ב. שם קה, סע"א. (89) ישע"י נה, ו. (90) ראה לקו"ת תבוא מג, סע"ד. ספר חנה אריאל (להרה"ח כו' ר"א מהאמיל) פ' האזינו (מד, ב) – בשם אדה"ז. (91) ראה דרך חיים יג, ריש ע"ד. כא, סע"ב. כד, ד ואילך. צא, א. קונטרס העבודה ספ"ה. ספר המאמרים תרפ"ט ע' לו. תרצ"ז ע' 158. תרח"ץ ע' ב. וש"נ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 בַּהֲמִצָּאוֹ, הֵינּוּ, שֶׁהוּא הַקְרוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹצֵא בִיהוּרֵי (עַר
 2 גְּעֵפִינְט (הוא מוצא) עֲנִין שֶׁלְמַעֲלָה מִבְּחִינַת הַנְּשָׂמָה עֲצָמָה,
 3 שְׁזָהוּ בְּחִינַת 'יְחִידָה' וְ'יְחִיד' כּו' ומתקרב אליו ומגלה אותו.
 4 ז) וּמִמְשִׁיף אֲדוּמֹר מֵהַר־שׁ בַּמָּאֵר דְּבוּר-הַמִּתְחִיל "בַּחֲדָשׁ
 5 הַשְּׂבִיעִי" הַנַּ"ל 92 כהמשך
 6 לאמור לעיל אודות העדות של בני
 7 ישראל פְּרוּשׁ הַקְּתוּב 93 בתורה
 8 אודות ענין העדות "עַל פִּי שְׁנַיִם
 9 עֵדִים יָקוּם דָּבָר", שֶׁ"דָּבָר"
 10 הוּא עַל פִּי הַסּוּר בְּחִינַת
 11 מְלָכוּת 94 שתוכנה ועניינה של
 12 ספירת המלכות הוא ענין הדיבור,
 13 וְכִמּוֹ שֶׁקְּתוּב בְּתַהֲלִים "בְּדָבָר
 14 הַיְוָי שְׁמַיִם נַעֲשׂוּ" 95, הַקְרוֹשׁ-
 15 בְּרוּךְ-הוּא עֵשֶׂה אֶת הַשְּׁמַיִם, וְאֵת כָּל
 16 הַבְּרִיאָה, בְּאֲמִצְעוֹת הַדִּיבּוּר, וְהַתְּהוּוֹת
 17 הֵיא עַל יַד סְפִירַת הַמְּלָכוֹת שֶׁהִיא
 18 מוֹרִידָה אֶת אֹר הַסְּפִירוֹת (הַמוֹחִין
 19 וְהַמִּדּוֹת הָאֱלוּקִיִּים הָעֵלְיוֹנִים)
 20 לְעוֹלָמוֹת תַּחְתּוֹנִים, וְכֵן כְּתוּב בְּקַהֲלַת
 21 "דָּבָר מְלָךְ שֶׁלְטוֹן" 96 כְּלוּמֹה,
 22 הַמְּלָךְ שׁוֹלֵט בְּאֲמִצְעוֹת הַדִּיבּוּר, וְגַם זֶה
 23 רִמּוֹ לְקֶשֶׁר שֶׁל סְפִירַת הַמְּלָכוֹת
 24 הָעֵלְיוֹנָה לְעִנְיַן הַדִּיבּוּר לְמַעֲלָה
 25 וְלַהֲעֵיר, שְׁזָהוּ יוֹכֵן מֵה
 26 שְׁקִתוּב בַּמְּדָרֶשׁ 97 "בַּחֲדָשׁ
 27 הַשְּׂבִיעִי בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ",
 28 הַדָּא-הוּא-דְּקִתְיָב 98 זֶהוּ שְׁכֻתוֹ
 29 "לְעוֹלָם הַיְוָי דְּדָבָר נָצַב
 30 בְּשָׂמַיִם", דְּלִבְאֹרְהָ אֵינּוּ
 31 מוֹכֵן, מֵהִי הַשְּׂכִיחַת דְּ"לְעוֹלָם
 32 הַיְוָי דְּדָבָר נָצַב בְּשָׂמַיִם"
 33 לְ"בַחֲדָשׁ הַשְּׂבִיעִי בְּאֶחָד
 34 לַחֲדָשׁ" וְמֵה עֵינַיִם שֶׁל שְׁנֵי פְּסוּקִים
 35 אֵל זֶה לַזֶּה?
 36 אֶף הָעֵנִין הוּא, שְׁבָרָא-שׁ
 37 הַשְּׂנָה בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה הוּא
 38 הַמְּשַׁכַּת בְּחִינַת הַמְּלָכוֹת
 39 לְהַבִּיא חַיִּית לְבְרִיאָה, שְׁזָהוּ עֲנִין
 40 "בְּדָבָר הַיְוָי שְׁמַיִם נַעֲשׂוּ"
 41 דְּבַר ה', מִידַת הַמְּלָכוֹת, הַבוּרָא וְעוֹשֶׂה
 42 אֶת הַבְּרִיאָה מִחֲדָשׁ, וְזָהוּ "בַּחֲדָשׁ"

הַשְּׂבִיעִי בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ, הַדָּא-הוּא-דְּקִתְיָב לְעוֹלָם הַיְוָי דְּדָבָר
 נָצַב בְּשָׂמַיִם", וּבִיאוּר הַקֶּשֶׁר וְהַשְּׂכִיחַת בֵּין שְׁנֵי הַפְּסוּקִים הוּא כִּי
 בְּרִאשׁ-הַשְּׂנָה נִמְשָׁךְ מִלְמַעֲלָה וְכֵן לְעוֹלָם בְּחִינַת דְּבַר הַיְוָי,
 הַדִּיבּוּר הָעֵלְיוֹן, סְפִירַת הַמְּלָכוֹת, לְחֲדָשׁ אֶת הַבְּרִיאָה שׁוֹב בְּכָל רִגְעַ
 וְרִגְעַ, "לְעוֹלָם", עַל כָּל
 הַשְּׂנָה], וּפְרוּשׁ "עַל-פִּי שְׁנַיִם
 עֵדִים יָקוּם דָּבָר" הוּא, לְפִי
 הַאֲמוּר שְׁמִדוּבָר עַל סְפִירַת הַמְּלָכוֹת,
 שְׁקִיּוֹם וְהַתּוֹקֵף וְהַחֹזֵק שֶׁל בְּחִינַת
 הַמְּלָכוֹת ("דָּבָר", "דָּבָר
 אֱלֹקִינוּ") הוּא "עַל-פִּי" שְׁתֵּי
 הַמִּדּוֹת חֶסֶד וְגְבוּרָה, כְּמוֹ
 שְׁאֵנּוּ רוּאִים לְמִטָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה
 שֶׁהִנְהַגְתָּ הַמְּלוּכָה הַדְּרוּךְ שְׁבָה
 הַמְּלָךְ מִנְהִיג אֶת הַמִּדְּיָה הִיא עַל-
 פִּי שְׁתֵּי מִדּוֹת אֱלוֹ וּלְפַעֲמִים
 הַמְּלָךְ נוֹטֵה כְּפִי חֶסֶד וּלְפַעֲמִים הוּא
 נוֹטֵה לְגְבוּרָה, וְכִמּוֹ שְׁקִתוּב 99
 בְּנִבְאוֹת יִשְׁעִיָּה "וְהַיּוֹכֵן בְּחֶסֶד
 כְּסָא", הֵינּוּ שְׂכִיסָא הַמְּלָכוֹת מְבוֹסֵס
 עַל הַהִנְהַגָּה בְּחֶסֶד וּכְתִיב 100 מִשְׁלֵי
 "מְלָךְ בְּמִשְׁפַּט יַעֲמִיד אֲרָץ",
 וְהַכּוֹנֵה בְּזָה הִיא לֹא מִשְׁפַּט שֶׁל
 דִּין וְגְבוּרָה אֵלָּא לְעֵנִין הַאֲמוּר
 בְּזוּרָה (בִּפְתַח אֲלִיהֶוּ) "מִשְׁפַּט
 אִיהוּ רַחֲמִי" 101 מִשְׁפַּט הוּא
 רַחֲמִים (כְּמִבְּאָר בְּסוּף
 הַמָּאֵר 102), שְׁזוּהִי מִידַת
 הַרַחֲמִים לְמַעֲלָה הַמְּשַׁכָּה נְעֻלִית
 יוֹתֵר גַּם אֲפִילוֹ מִבְּחִינַת
 הַחֲסָדִים, כִּי בְּמִדַּת הַחֲסָד
 אֵין מְלַכְתְּחָלָה בְּחִינַת מְנַגֵּד כִּי
 מִצַּד מִידַת הַחֲסָד יֵשׁ לְהַשְׁפִּיעַ גַּם לְמִי
 שְׂאִינוֹ רְאוּי, כִּיוֵּן שֶׁמְלַכְתְּחָלָה לֹא
 רוּאִים אֶת הַלֵּא טוֹב שְׁבוּ, מֵה-
 שְׂאִין-כֵּן בְּחִינַת רַחֲמִים
 שְׁמַהֲפַכַת גַּם אֶת הַגְּבוּרָה
 לְחֲסָדִים וְזֶה חִידוּשׁ גְּדוֹל יוֹתֵר וְטוֹב
 נִעֲלָה יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר מִידַת הַחֲסָד. וְכִמּוֹ
 שְׁנַחֲבָאָר לְעִיל בְּעֵנִין "זְכוּרֹן
 רַחֲמִים שְׁמַהֲפַכַת גַּם אֶת הַגְּבוּרָה לְחֲסָדִים. וְכִמּוֹ שְׁנַחֲבָאָר לְעִיל בְּעֵנִין "זְכוּרֹן

(92 ע' שנה. 93) שופטים יט, טו. (94) ראה ביאווה"ז לאדמו"ר האמצעי שופטים קכא, ד ואלך. ועם הוספות וכו' – ביאווה"ז להצ"צ ח"ב ע' תרכט ואלך. (95) תהלים לג, ו. (96) קהלת ח, ד. (97) ויק"ר רפכ"ט. (98) תהלים קיט, פט. (99) ישעי' טז, ה. (100) משלי כט, ד. (101) ראה תקו"ז בהקדמה (יז, ב). (102) ע' שנו.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

42 (ח) ויש להוסיף בנוגע לענין העדות שבני ישראל 'מעידים' ומגלים
 43 אלוקות בעולם בעמק יותר, על-פי המבאר במאמר הנ"ל¹⁰³
 44 של אדמו"ר מהר"ש שענין העדות קשור עם ענין הדעת¹⁰⁴, כי
 45 המילה 'דעת' היא אותיות זהות לאותיות המילה 'עדת'¹⁰⁵, ובזה
 46 בענין הדעת גופא עצמו, לא רק
 47 'דעת תחתון', כפי שהדברים
 48 נראים ונתפסים למטה, בעיני הנבראים,
 49 התפיסה שלמטה יש ולמעלה אין.
 50 אלא ענין העדות שבבני ישראל
 51 קשור גם לענין 'דעת עליון'¹⁰⁶,
 52 כפי שהדברים נראים ונתפסים
 53 למעלה, מצד האלוקות, התפיסה
 54 שלמעלה יש ולמטה אין, כפי
 55 שמביא¹⁰⁷ במאמר הנזכר בהקשר
 56 זה של 'דעת תחתון' ו'דעת עליון'
 57 הפסוק¹⁰⁸ בספר שמואל
 58 (שאומרים בהפטרת ראש-
 59 השנה) "כי אל דעות הוי'
 60 (ולו נתפנו עלילות)", 'דעות
 61 - תריין'¹⁰⁹, שתיים, שיש שתי
 62 'דעות', 'דעת עליון' ו'דעת
 63 תחתון', שזהו בענין
 64 ההתבוננות שהארם מתבונן בעיני
 65 אלוקות שיש בה את שתי הדעות
 66 והמדרגות הללו, כפי שאחדות ה'
 67 והביטול לאלוקות הם מצד הנבראים,
 68 דעת תחתון, וכפי שהדברים הם מצד
 69 האלוקות, דעת עליון, ובענין
 70 העבודה כפי ששתי דעות אלו באות
 71 לידי ביטוי בעבודת ה' הוא ענין
 72 'יחודא עלאה' דרגה עליונה
 73 בהכרה באחדות ה' שבה העולמות
 74 והנבראים בטלים לאלוקות בביטול
 75 מוחלט ו'יחודא תתאה' דרגה
 76 תחתונה בהכרה באחדות ה' שבה
 77 העולמות והנבראים אינם בטלים
 78 באותה מידה נעלית, וכפי שממשיך
 79 ומבאר.

1 תרועה - זה יצחק", שהגבורות שבראש-השנה הם לא
 2 גבורות של דינים אלא ענין גבורות ממתקות שמצידם יש השפעה רבה,
 3 אפילו יותר מאשר ההשפעה שממדת החסד. וזהו "על-פי שנים
 4 עדים יקום דבר", ש'בנין המלכות' חזרת ההארה וההשפעה
 5 לעולמות על ידי ספירת המלכות
 6 בראש-השנה אחרי שבסיום השנה
 7 החולפת הייתה התעלמות והסתלקות
 8 של הרצון בעולמות וההשפעה
 9 בעולמות, ועל ידי ההתחדשות הוו
 10 המלכות 'בנית' מחדש הוא על-פי
 11 שתי המדות מידה אחת היא מידת
 12 חסד והמדידה השנייה היא גבורה
 13 כפי שנמתקת על-ידי מדת
 14 הרחמים כך שגם הגבורה הופכת
 15 למקור של הארה והשפעה, וההארה
 16 וההמשכה מהמלכות מיוסדת על שתי
 17 מידות אלו.
 18 וזהו גם השיכות ד'על-פי
 19 שנים עדים יקום דבר"
 20 שכמבואר לעיל מתפרש לגבי ענינם
 21 של בני ישראל בתור 'עדים' לענין
 22 דברי המדרש על פסוק זה שהובאו
 23 ונתבארו לעיל "באחד בחדש -
 24 זה אברהם"; "מקרא קדש -
 25 זה יעקב"; "זכרון תרועה -
 26 זה יצחק"; כי ההמשכה של
 27 האור האלוקי המביא חיות לעולמות
 28 בראש-השנה היא על-ידי
 29 שלשה קוין של שלשת
 30 האבות שכביכול 'תופסים' את
 31 ההשפעה משלושה כיוונים (וכנ"ל
 32 (סעיף ג) ש'אברהם אחיד
 33 מהאי סטרא, ויעקב מהאי
 34 סטרא, ויצחק באמצע"),
 35 כפי שהם האבות בשרשם
 36 בבחינת "ימי קדם"
 37 שלמעלה מעולם האצילות
 38 (כנ"ל סעיף ה), והוא האור
 39 האלוקי האין-סוף שלמעלה מהמצומם
 40 אחד ואחד מישראל, שיש אצלו ענין העדות כו' וכל אחד
 41 מישראל ממשיך ומגלה אלוקות בעולם, כמבואר לעיל באריכות.

(103) ע' שנג. 104) ראה ביאורה"ז לאדמו"ר האמצעי ולהצ"צ שבהערה 94. אוה"ת שופטים שבהערה 72. 105) ראה זח"ג רצא, א (אד"ז). תקו"ז תיקון סט בתחילתו. פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) ערך עדות. רמ"ז לזח"ג ערה, א. קהלת יעקב ערך דעות. לקו"ת פקודי ד, ב. 106) ראה ביאורה"ז להצ"צ שם. 107) שם ס"ע שנא. 108) שמואל-א ב, ג. 109) ראה תקו"ז שם. 110) בהבא לקמן - ראה ד"ה תקעו פר"ת דלקמן בפנים (ספר המאמרים פר"ת בתחילתו). 111) ראה לקו"ת

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

44 הביטול עמוק יותר, היה צריך להיות שלפי 'דעת עליון' מה שלמעלה יותר
 45 יהיה יותר 'אין' ופחות 'יש' ומה פשר הדברים שלפי דעת עליון 'למעלה יש' ?
 46 והנה על-פי פשוט, יש לומר¹¹⁰ שזהו ההפך בין בחינת
 47 ה'אורות' לבחינת ה'כלים', כלומר, האור האלקי מאיר ונמשך על
 48 ידי שהאורות (שמצד עצמם הם בלי
 49 גבול ואין סוף) מתלבשים ב'כלים'
 50 שמגבילים ומגדירים את האורות, וזה
 51 הביאור לשאלה האמורה, מדוע דווקא
 52 מצד 'דעת עליון' התפיסה היא
 53 שלמעלה יש, כי תפיסה זו היא מצד
 54 האורות. ואילו מצד הכלים, 'למעלה
 55 אין', כפי שיבאר להלן.

56 ועל-דרך הידוע¹¹⁴ בתורת
 57 החסידות בענין המספר,
 58 שלפעמים מבאר שהמספר
 59 המועט הקטן יותר הוא למעלה
 60 דווקא בדרגות עליונות, וכל מה
 61 שיורד האור למטה לדרגות
 62 נמוכות יותר - מתרבה המספר.
 63 ולפעמים מבאר להפך,
 64 שהמספר המתרבה הוא
 65 למעלה דווקא, ודווקא בדרגות
 66 גבוהות יש מספר גבוה וכל מה
 67 שיורד האור למטה לדרגות
 68 נמוכות יותר - מתמעט המספר
 69 ובדרגות נמוכות יש מספרים קטנים.
 70 ומביא דוגמא לאופן השני, שבדרגות
 71 הנמוכות המספר נמוך ובדרגות גבוהות
 72 המספר גבוה כמבאר בזהר על
 73 הפסוק¹¹⁵ 'ויהיו חיי שרה,
 74 מאה שנה ועשרים שנה
 75 ושבע שנים', ש"שבע" הוא
 76 בחינת זעיר-אנפין, המידות
 77 (הנקראות 'פנים זעירות', כנזכר לעיל)
 78 שמספן שבע, חסד-גבורה-תפארת
 79 נצח-הוד-יסוד-מלכות, 'עשרים'
 80 הוא בחינת 'חכמה ובינה',
 81 כפי שכל אחת מהן כלולה מכל עשר
 82 הספירות, ובסדר הספירות, המוחין,
 83 חכמה ובינה, הן דרגה יותר נעלית

84 מהמידות, ובהתאם לזה מספן בפסוק (עשרים) הוא מספר יותר גבוה ממספר
 85 המידות (שבע), ו'מאה' המספר הכי גבוה בפסוק הוא בחינת 'כתר'
 86 'כתר עליון' שלמעלה גם מהמוחין [והינו, שמספר 'מאה' הוא

1 הוא בחינת 'דעת עליון', ש'למעלה יש ולמטה אין',
 2 שהמציאות האלוקית, המציאות העליונה, היא מציאות אמיתית, מוחלטת.
 3 ואילו המציאות הגשמית, המציאות התחתונה, היא 'אין' ושם אלקים,
 4 ענין הצמצום וההעלם, הוא 'דעת תחתון', ש'למטה יש
 5 ולמעלה אין' שהמציאות
 6 הגשמית, המציאות התחתונה, היא
 7 מציאות ברורה ומוחשית. ואילו
 8 המציאות האלוקית, המציאות
 9 העליונה, היא 'אין', (שאינו
 10 משג). מציאות בלתי נתפסת, אך
 11 ממה שכתוב פאן "כי אל
 12 דעות הני", משמע, ששתי
 13 ה'דעות' (גם 'דעת תחתון')
 14 הן בשם ה'ני' עצמו, וכפי
 15 שיבאר להלן.

16 ויש לבאר תחלה ענין 'דעת
 17 עליון', התפיסה ש'למעלה יש
 18 ולמטה אין', ד'כלא קמיה
 19 כלא חשיב'¹¹² הכול לפניו, לפני
 20 הקדוש-ברוך-הוא, נחשב כלא, כאילו
 21 איננו מציאות כלל, ד'לכאורה, הרי
 22 כל מה שיותר "קמיה", יותר
 23 לפניו (בקרוב יותר אל
 24 העצמות של האלוקות) הוא
 25 "כלא" יותר, בטל יותר, וכמו
 26 שכתב רבנו הזקן ב'אגרת
 27 הקדש'¹¹³ שבספר התיניא דבור-
 28 המתחיל הפותח במילה
 29 'קטנתי' (אגרת אדמו"ר הזקן
 30 כתב אחר ביאתו מפטרבורג עם
 31 שחרורו מהמאסר, ב"ט כסלו
 32 תקנ"ט), ש'כל שהוא "קמיה"
 33 יותר, נעלה יותר וקרוב יותר אל
 34 האלוקות הוא יותר "כלא"
 35 ואין ואפס, ללא כל תחושת ישות,
 36 כי הוא יותר בטל לאלוקות. ונמצא,
 37 ש'כל מה שהוא למעלה יותר,
 38 יותר נעלה יותר קרוב לאלוקות הוא
 39 בחינת 'אין' יותר ופחות 'יש',
 40 וכל מה שלמטה יותר, יותר

41 נחות ויותר רחוק מאלוקות, הוא בחינת 'יש' יותר ופחות בטל
 42 לאלוקות. ואם-כן, מהו הפרוש בענין 'דעת עליון'
 43 ש'למעלה יש ולמטה אין', והרי מאחר שקרוב יותר לאלוקות

ש'למעלה יש ולמטה אין', ושם אלקים הוא
 'דעת תחתון', ש'למטה יש ולמעלה אין'
 (שאינו משג). אך ממה שכתוב פאן "כי אל
 דעות הני", משמע, ששתי ה'דעות' (גם 'דעת
 תחתון') הן בשם ה'ני'.

ויש לבאר תחלה ענין 'דעת עליון', ש'למעלה
 יש ולמטה אין', ד'כלא קמיה כלא
 חשיב'¹¹², ד'לכאורה, הרי כל מה שיותר
 "קמיה" (בקרוב יותר אל העצמות) הוא "כלא"
 יותר, וכמו שכתב רבנו הזקן ב'אגרת הקדש'¹¹³
 דבור-המתחיל "קטנתי" (אחר ביאתו
 מפטרבורג), ש'כל שהוא "קמיה" יותר, הוא
 יותר "כלא" ואין ואפס. ונמצא, ש'כל מה שהוא
 למעלה יותר, הוא בחינת 'אין' יותר, וכל מה
 שלמטה יותר, הוא בחינת 'יש' יותר. ואם-כן,
 מהו הפרוש בענין 'דעת עליון' ש'למעלה יש
 ולמטה אין'.

והנה על-פי פשוט, יש לומר¹¹⁰ שזהו ההפך
 בין בחינת ה'אורות' לבחינת ה'כלים'.
 ועל-דרך הידוע¹¹⁴ בענין המספר, שלפעמים
 מבאר שהמספר המועט הוא למעלה דווקא, וכל
 מה שיורד למטה - מתרבה המספר. ולפעמים
 מבאר להפך, שהמספר המתרבה הוא למעלה
 דווקא, וכל מה שיורד למטה - מתמעט המספר.
 כמבאר בזהר על הפסוק¹¹⁵ 'ויהיו חיי שרה,
 מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים', ש"שבע"
 הוא בחינת זעיר-אנפין, ו'עשרים' הוא בחינת
 'חכמה ובינה', ו'מאה' הוא בחינת 'כתר'
 כפי שכתב ר' אהרן רוקח ב'אגרת הקדש'¹¹³ שבספר
 התיניא דבור-המתחיל הפותח במילה 'קטנתי' (אגרת
 אדמו"ר הזקן כתב אחר ביאתו מפטרבורג עם שחרורו
 מהמאסר, ב"ט כסלו תקנ"ט), ש'כל שהוא "קמיה" יותר,
 נעלה יותר וקרוב יותר אל האלוקות הוא יותר
 "כלא" ואין ואפס, ללא כל תחושת ישות, כי הוא יותר
 בטל לאלוקות. ונמצא, ש'כל מה שהוא למעלה יותר,
 יותר נעלה יותר קרוב לאלוקות הוא בחינת 'אין' יותר
 ופחות 'יש', וכל מה שלמטה יותר, יותר נחות ויותר
 רחוק מאלוקות, הוא בחינת 'יש' יותר ופחות בטל
 לאלוקות. ואם-כן, מהו הפרוש בענין 'דעת עליון' ש'
 למעלה יש ולמטה אין', והרי מאחר שקרוב יותר לאלוקות

פ' ראה כד, א. אוה"ת נ"ך ח"ב ע'תתקעב ואילך. 112) ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב. 113) סימן ב. 114) ראה ביאור"ז לאדמו"ר האמצעי קלא, ג ואילך. תו"ח חיי שרה קכו, ד. המשך תער"ב ח"א פל"ד. פפ"ו. 115) ר"פ חיי שרה.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 'עקודות' וקשורות יחד וכולן מציאות אחת שעדיין לא מוגדרת עד כדי חלוקה
 2 לכלים שונים ובעולם זה יש רק 'פלי' אָהד לכל עשר הספירות,
 3 ובעולם האצילות שבו הספירות יותר מוגדרות והחלוקה ביניהן ניכרת
 4 יש עֲשָׂרָה 'פלים' כו' ולכן מצד הכלים, ככל שמדובר בדרגה נמוכה
 5 יותר, מספר הכלים עולה והוא גבוה
 6 יותר.
 7 וּנְמָצָא שְׁשֵׁנֵי הָעֲנָנִים הַנ"ל
 8 (שְׁלֹפְעָמִים מְבֹאָר שְׁלֹמְעֵלָה
 9 ככל שמדובר בדרגות עליונות יותר
 10 הוא בְּרָבוּי יוֹתֵר והרברב מתבטא
 11 במספרים גבוהים יותר, וְלִפְעָמִים
 12 מְבֹאָר להיפך שְׁלֹמְעֵלָה הוא
 13 בְּרָבוּי יוֹתֵר) אֵינָם סוֹתָרִים זֶה
 14 לָזֶה, וְאֲדַרְבָּה, 'הָא בְּהָא
 15 תְּלִיא', זה בזה תלוי, כלומר לא זו
 16 בלבד שאין כאן סתירה אלא אלו הם
 17 שני צדדים של אותו עניין, כִּידוּעַ
 18 שְׂרָבוּי ה'אורות' הוא סְבֵה
 19 לְמַעוֹט ה'פלים', כשהאורות
 20 מאירים בריבוי ובהתגלות גדולה, יש
 21 פחות הגבלה מצד הכלים וְרָבוּי
 22 ה'פלים' כאשר יש יותר כלים
 23 שמגבילים הוא סְבֵה לְמַעוֹט
 24 ה'אורות' וצמצום והפחתה במידת
 25 הגילוי.
 26 וּכְמוֹכֵן יֵשׁ לוֹמֵר גַּם בְּעֵנִין
 27 'אֵין וַיֵּשׁ', שְׁמָה שְׁמֵבֹאָר
 28 ש'לְמַעֲלָה אֵין וְלַמְטָה יֵשׁ',
 29 הוא בְּבַחֲיִנַת ה'פלים', כי מצד
 30 ההגבלה של הכלים דווקא העניינים
 31 התחתונים הם 'יש' וככל שהדרגות
 32 גבוהות יותר, הם 'אין' בלתי מושג,
 33 וּמָה שְׁמֵבֹאָר ש'לְמַעֲלָה יֵשׁ
 34 וְלַמְטָה אֵין', הוא בְּבַחֲיִנַת
 35 ה'אורות', כי מצד האור והגילוי,
 36 הרי ככל שהדרגות נעלות יותר יש יותר
 37 אור ויותר גילוי ולכן 'למעלה יש'.
 38 אָמְנָם בְּאוֹר זֶה אֵינוֹ מְסַפֵּיק,
 39 שְׁהָרֵי עַל-פִּי־זֶה נִמְצָא שְׁעֵנִין
 40 "כְּלָא קָמִיה כְּלָא חֲשִׁיב"
 41 הביטול של כל המציאות וכל המדרגות
 42 לגבי עצמיות האלוקות הוא רַק
 43 בְּבַחֲיִנַת ה'פלים' ורק מצד הכלים
 44 'למעלה אין, וּבְאָמַת אין זה נכון שהביטול הוא רק מצד הכלים, כי הָרֵי
 45 הַבְּטוּל ד'כְּלָא חֲשִׁיב' עד כדי כך שהמתבטל הוא 'כלוא', כאלו אינו,
 46 הוא גַּם ב'אורות', וְאֲדַרְבָּה, ב'אורות' שבהם יש יותר גילוי
 47 אלוקות הָרֵי זֶה הביטול של 'כלוא חשיב' עוֹד יוֹתֵר מְאֹשֵׁר ב'פלים'

1 בְּחִינַת ה'כְּתֵר' כְּפִי שְׁנִמְשַׁכְת ב'בִּינָה', וכפי שהובא והוסבר לעיל
 2 לענין 'התגלות עתיק בבִּינָה', כִּי בְּחִינַת ה'כְּתֵר' עֲצָמָה שכאמור היא
 3 למעלה מכל הספירות, גם מחכמה ובינה, היא מְסַפֵּר 'אֶלְף', וְכִידוּעַ
 4 בתורת הסוד שְׂבִיפְנִימִיּוֹת ה'כְּתֵר' הוא מְסַפֵּר 'רְבָבָה',
 5 וּבְחִיצוֹנִיּוֹת ה'כְּתֵר' הוא
 6 מְסַפֵּר 'אֶלְף', אֵין כְּפֹאֵר
 7 בְּחִינַת ה'כְּתֵר' נִמְשַׁכְת
 8 ב'בִּינָה', אֵין נִמְשַׁךְ רַק חֵלֶק
 9 עֲשִׂירֵי מִבְּחִינַת ה'כְּתֵר' כְּמוֹ
 10 שְׁנִמְצָא בְּמַקוֹמוֹ, וְאֵז הוא
 11 בְּמַסְפֵּר "מֵאָה" עשירית מאלף.
 12 וּבְחִינַת 'חֲכָמָה וּבִינָה' הוא
 13 חֵלֶק עֲשִׂירֵי מִבְּחִינַת ה'כְּתֵר'
 14 (כְּפִי שְׁנִמְשַׁךְ ב'בִּינָה'),
 15 שְׁלֹבֵן 'חֲכָמָה וּבִינָה' הֵם
 16 בְּמַסְפֵּר 'עֲשִׂירִיּוֹת' שהרי החכמה
 17 היא במספר עשר שהוא עשירית ממאה
 18 וכך גם הבינה (וביחד הם "עֲשָׂרִים
 19 שְׁנָה") ועשרות הם מספרים יותר
 20 קטנים ממאות, וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה
 21 בְּנוֹגַע לְבַחֲיִנַת זְעִיר-אֲנָפִין
 22 לְגַבֵּי בְּחִינַת 'חֲכָמָה וּבִינָה',
 23 מאחר שדרגת המידות היא דרגה יותר
 24 נמוכה מדרגת המוחין, היא במספרים
 25 יותר נמוכים שְׁהִיא בְּמַסְפֵּר
 26 'יְחִידוֹת' ("שֶׁבַע שְׁנִים")
 27 ו'יחידות' הם מספרים יותר קטנים
 28 מעשרות.
 29 וּנְמָצָא שְׁגַם בְּעֵנִין הַמַּסְפֵּרִים יש
 30 סתירה, לכאורה, כמו בענין 'למעלה
 31 יש' ו'למעלה אין' שלפעמים ריבוי
 32 המספר מורה על דרגה גבוהה
 33 ולפעמים דווקא מיעוט המספר מורה
 34 על דרגה גבוהה.
 35 וּמְבֹאָר בְּזֶה, שְׁזָהוּ הַהֲפָרֵשׁ
 36 בֵּין בְּחִינַת ה'אורות' לְבַחֲיִנַת
 37 ה'פלים', שְׁבַבְחִינַת
 38 ה'אורות', מצד האורות, ענין
 39 האור והגילוי כָּל מָה שְׁהֵם
 40 לְמַעֲלָה יוֹתֵר, ככל שהאורות הם
 41 בדרגה גבוהה יותר, הֵם לְמַעֲלָה
 42 בְּרָבוּי יוֹתֵר וכמו בדוגמא האמורה
 43 מ'מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים'
 44 שאור ה'כתר' הנעלה ביותר הוא
 45 ה'פלים', ענין ההגבלה של האור, כָּל מָה שְׁהֵם לְמַטָּה יוֹתֵר, ככל
 46 שמדובר בדרגות נמוכות יותר, הֵם בְּרָבוּי יוֹתֵר כי בדרגות יותר נמוכות
 47 יש יותר כלים המגבילים, וּכְמוֹ שְׂבִיפְנִימִיּוֹת' עולם נעלה בו כל הספירות

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שבהם יש העלם וצמצום והאלוקות פחות נרגשת, וְאִם-כֵּן אֵיךְ אֶפְשָׁר
2 לומר שֶׁבְּבְחִינַת הַ'אֲוֵרוֹת' 'לְמַעַלָּה יֵשׁ' כּו'. והרי אדרבה, מצד
3 האורות, התפיסה שלמעלה אין, צריכה להיות עוד יותר מורגשת?
4 וְנִלְהַעִיר¹¹⁶ שְׁקוּשִׁיא זֶה אֲדוּת הָאוֹרוֹת וְהַכְּלִים, אֵיךְ אֶפְשָׁר לומר
5 שעניין 'למעלה אין' הוא מצד הכלים
6 בלבד, והרי אדרבה מצד האורות הדבר
7 יותר מורגש, הַיָּא גַם בְּנוֹגַע
8 לְעִנְיָן הַמְּבֹאֵר לְעִיל אֲדוּת
9 הַמְּסַפֵּר, דְּלִכְאוּרָה אֵינּוּ
10 מוֹכֵן, אֵיךְ אֶפְשָׁר לומר
11 שֶׁ'הָאֲוֵרוֹת' כָּכֵל שֶׁהֵם
12 לְמַעַלָּה הֵם בְּמִסְפָּר מְרַבָּה
13 יוֹתֵר, כִּי יֵשׁ בָּהֶם יוֹתֵר גִּלּוּי, כַּמְּבֹאֵר
14 לְעִיל, הֲרֵי עֲנִיָן רַבּוּי הַמְּסַפֵּר
15 הוּא בְּחִינַת הַתְּחַלְקוֹת לְיוֹתֵר
16 פְּרִטִים, וְכִיּוֹן שֶׁכָּל מַה שֶׁהוּא
17 'קַמְיָה' יוֹתֵר, קְרוּב יוֹתֵר
18 לְאֻלּוּקוֹת וְנִעְלָה יוֹתֵר הוּא יוֹתֵר
19 'כָּלֵא' יוֹתֵר בְּטֵל, הֲרֵי כָּכֵל
20 שֶׁ'הָאֲוֵרוֹת' הֵם לְמַעַלָּה יוֹתֵר,
21 וְיוֹתֵר קְרוּבִים לְאֻלּוּקוֹת עֲצֻמָּה, הֵם
22 צְרִיכִים לְהִיּוֹת בְּמַעוֹט יוֹתֵר,
23 בַּמִּסְפָּר קָטָן יוֹתֵר, הַמּוֹרָה עַל פְּחוֹת
24 הַתְּחַלְקוֹת].
25 ולאחר שהוסבר כי הביאור שלמעלה
26 מאין' (וכן המיעוט במספר בדרגות
27 יותר נמוכות) הוא מצד הכלים, אינו
28 מספיק, בא הביאור על כך:
29 אַךְ הָעֲנִיָן הוּא, כְּפִי שֶׁמְבֹאֵר
30 כ"ק אֲדָמוּר (מְהוֹרָש"ב)
31 נִשְׁמָתוֹ-עֲדָן בְּמֵאֵמַר רֵאש־
32 הַשְּׁנָה בְּשֵׁנַת תר"פ¹¹⁰ (שְׁנַת
33 הַתְּחַלְת נְשִׂאוֹת כ"ק מו"ח
34 אֲדָמוּר, עִם הַסְּתַלְקוֹת אֲדָמוּר
35 מְהוֹרָש"ב ב'ב' נִסָּן אוֹתָה שְׁנַת לְפָנָי
36 חֲמִשִּׁים שָׁנָה, מְרֵאשׁ הַשְּׁנָה תִּשְׁלַ, יוֹם
37 אֲמִירַת מֵאֵמַר זֶה עַל יַד הַרְבִּי),
38 שֶׁבְּבְחִינַת הַ'אֲוֵר' עֲצֻמוֹ יִשְׁנָן
39 שְׁתֵּי מְדַרְגוֹת, בְּהַתָּאם לִכֵּן
40 שְׁלִגְלִי וְהַתְּפִשּׁוֹת הָאוֹר הָאֻלּוּקִי יֵשׁ
41 שְׁתֵּי כּוּוֹנוֹת, הָאוֹר 'שְׁלִגְלוֹת
42 עֲצֻמוֹתוֹ' הָאוֹר שְׁמַתְגָּלָה כְּדִי לַת
43 גִּלּוּי וּבִיטוּי לְעֲצֻמוֹת הָאֻלּוּקוֹת,
44 וְהָאוֹר 'שְׁלִהָאִיר אֵת

(116) ענין זה לא זכרו היטב בשעת החזרה (המו"ל).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ה'אור שלגלות עצמותו' כי למעלה יש יותר התגלות מהעצמות.
2 ושני ענינים אלו, ישנם גם בעבודת האדם בכל פרטי חייו,
3 שהעבודה שהאדם עובד את ה', כדברי המדרש שהובאו ונתבארו בהרחבה
4 בחסידות, לעשות לו יתברך דירה בתחתונים¹¹⁷, לעשות את
5 העולם הזה הגשמי, העולם הנחות
6 והתחתון ביותר, למקום ראוי לגילוי
7 אלוקות והשראת השכינה, הוא ענין
8 ה'אור שלהאיר את
9 העולמות', להביא אור אלוקי
10 לעולם והעבודה שהאדם עובד את
11 ה' באופן ד'דע את אלקי
12 אביך'¹¹⁸, כלשון הכתוב ב'דברי
13 הימים', עבודת האדם לדעת אלוקות
14 ולהתבונן באלוקות, הוא ענין
15 ה'אור שלגלות עצמותו'.
16 (ט) וזהו "ובחדש השביעי
17 באחד לחדש, מקרא קדש
18 גו' יום תרועה יהיה לכם",
19 עם שני הענינים שפסוק זה מלמד
20 שהובאו ונתבארו לעיל באריכות,
21 "בחדש השביעי - בירחא
22 דשבועתא", "באחד לחדש -
23 זה אברהם", "מקרא קדש -
24 זה יעקב", "יום תרועה - זה
25 יצחק", כי בראש-השנה
26 נמשך לכל אחד ואחת
27 מישראל זכרון זכות אבות,
28 אברהם יעקב ויצחק, ולא רק
29 כמו שהם בעולם האצילות
30 שעם כל מעלתו הוא עולם שיש בו
31 ספירות מוגדרות והוא בחינת "מות
32 עולם", אלא ההמשכה שהאבות
33 ממשכים לכל בני ישראל בראש השנה
34 היא גם ענין "ירחא
35 דשבועתא", בחינת "אשר
36 נשבעת לאבותינו מימי קדם"
37 ירימי קדם, היינו למעלה מאצילות,
38 וכאמור, אמנם מדינת האבות היא
39 באצילות, אבל שורש האבות הוא
40 למעלה מאצילות.

ועל-ידי-זה ההמשכה והגילוי של ראש השנה שעל ידי האבות נמשך
לכל אחד ואחת מישראל, כתיבה וחתומה טובה לשנה
טובה ומתקה בטוב הנראה והנגלה, היינו טוב שרואים בגלוי
שהוא טוב וכמו שכתוב¹¹⁹ בנוסח התפילות של חודש תשרי ואוצרך
הטוב לנו תפתח, "הטוב
לנו" דיקא¹²⁰, ומדייקים לפסק
את המשפט כך שיקרא יאוצרך -
הטוב לנו, שהוא טוב לפי המושגים
והתחושות שלנו 'תפתח', והטוב הוא
הן בענינים הגשמיים והן
בענינים הרוחניים, וכדודע
שהדין והמשפט בראש-
השנה הוא על שני התחומים הן
על ענינים גשמיים¹²¹ והן
(ומפל-שפן) על ענינים
רוחניים¹²², וכמו שכתוב¹²³
בתהלים כי חק לישראל הוא,
משפט לאלקי יעקב, "כי חק
לישראל" קאי מכיון על
הענינים הגשמיים, ו"משפט
לאלקי יעקב" קאי מכיון על
הענינים הרוחניים, ובראש-
השנה נמשך לכל אחד ואחת
מישראל, כתיבה וחתומה
טובה, הן בענינים הגשמיים
והן בענינים הרוחניים,
והמשכה זו היא מבחינת
"ימי קדם" האור האלוקי
שלמעלה מעולם האצילות
שלמעלה מבחינת "עולם"
היינו עולם האצילות פנ"ל.
וענין זה נתחדש שוב בראש
השנה מירי שנה בשנה על-ידי
ישראל עצמם, שהם פועלים

שלגלות עצמותו. ושני ענינים אלו, ישנם גם
בעבודת האדם בכל פרטי חייו, שהעבודה
לעשות לו יתברך דירה בתחתונים¹¹⁷, הוא ענין
ה'אור שלהאיר את העולמות', והעבודה ד'דע
את אלקי אביך'¹¹⁸ הוא ענין ה'אור שלגלות
עצמותו'.
(ט) וזהו "ובחדש השביעי באחד לחדש, מקרא
קדש גו' יום תרועה יהיה לכם",
"בחדש השביעי - בירחא דשבועתא", "באחד
לחדש - זה אברהם", "מקרא קדש - זה יעקב",
"יום תרועה - זה יצחק", כי בראש-השנה
נמשך לכל אחד ואחת מישראל זכרון זכות
אבות, אברהם יעקב ויצחק, ולא רק כמו שהם
בעולם האצילות, אלא גם ענין "ירחא
דשבועתא", בחינת "אשר נשבעת לאבותינו
מימי קדם". ועל-ידי-זה נמשך לכל אחד ואחת
מישראל, כתיבה וחתומה טובה לשנה טובה
ומתקה בטוב הנראה והנגלה, וכמו שכתוב¹¹⁹
ואוצרך הטוב לנו תפתח, "הטוב לנו" דיקא¹²⁰,
הן בענינים הגשמיים והן בענינים הרוחניים,
וכדודע שהדין והמשפט בראש-השנה הוא הן
על ענינים גשמיים¹²¹ והן (ומפל-שפן) על
ענינים רוחניים¹²², וכמו שכתוב¹²³ כי חק
לישראל הוא, משפט לאלקי יעקב, "כי חק
לישראל" קאי על הענינים הגשמיים, ו"משפט
לאלקי יעקב" קאי על הענינים הרוחניים,
ואחת מישראל, כתיבה וחתומה טובה, הן
בענינים הגשמיים והן בענינים
הרוחניים, והמשכה זו היא מבחינת "עולם"
פנ"ל. וענין זה נתחדש על-ידי ישראל עצמם, שהם
פועלים המשכה זו, שזהו

(117) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"א, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ. (118) דברי הימים-א כח, ט.
(119) פיוט "שערי שמים פתח" בסוף תפילת נעילה והושע"ר. (120) ראה ספר המאמרים תרפ"ז ע' כא. תרצ"ו ע' 40.
(121) ראה הגהות מיימוניות הל' תשובה פ"ג סק"א בשם הרמב"ן. הובא בלקו"ת דרושים לר"ה נט, ב. (122) ראה לקו"ת
שם נו, א. ספר המאמרים תרפ"ט ע' לא. ספר השיחות תורת שלום ע' 29. (123) תהלים פא, ה. וראה לקו"ת שם נה, סע"ד
ואילך.

ביאור בדרך אפשר

1 המִשְׁכָּה זו, שְׁזָהוּ מֵהַ שְׁפָתוֹב 1 מֵהַ שְׁפָתוֹב "יְהִי לָכֶם", שִׁישְׁרָאֵל עֲצָמָם
 2 בסיום הכתוב 'ובחודש השביעי' 2 פּוֹעֲלִים הַמְשַׁכֵּת הָאוֹר שְׁלֹמְעֵלָה מֵהַצְמָצוֹם,
 3 "יְהִי לָכֶם", שִׁישְׁרָאֵל 3 וּבֶאֱפֹן שְׁאוֹר זֶה נִמְשָׁף גַּם לְמִטָּה, בְּטוֹב הַנִּרְאָה
 4 עֲצָמָם פּוֹעֲלִים הַמְשַׁכֵּת הָאוֹר 4 וְהַנִּגְלָה, בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחֵינִיּוֹת, בְּכָל הַפְּרָטִים,
 5 שְׁלֹמְעֵלָה מֵהַצְמָצוֹם, וְהַהִמְשָׁכָה 5 וְעַד לְקִיּוֹם הַיַּעֲרֹד 124 אֲזִי יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוּ, שְׁזָהוּ יְהִי בְּבִיאת
 6 וְהַגִּילּוּי הִיא וּבֶאֱפֹן שְׁאוֹר זֶה 6 יְהִי בְּבִיאת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ בְּקִרְוֹב מִמֶּשׁ.
 7 נִמְשָׁף גַּם לְמִטָּה, בְּטוֹב

ביאור בדרך אפשר

8 הַנִּרְאָה וְהַנִּגְלָה, בְּגִשְׁמִיּוֹת 8
 9 וּבְרוּחֵינִיּוֹת, בְּכָל הַפְּרָטִים, 9
 10 וְעַד לְקִיּוֹם הַיַּעֲרֹד 124 הַאֲמוֹר 10
 11 בַּתְּהִלָּה עַל יְמוֹת הַמִּשְׁחָה אֲזִי יִמְלֵא 11
 12 שְׁחוֹק פִּינוּ, הַקְּשׁוֹר בִּיצְחָק אֲבִינוּ, 12
 13 כַּמְבוֹאֵר לְעֵיל, שְׁזָהוּ יְהִי בְּבִיאת 13
 14 מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ בְּקִרְוֹב מִמֶּשׁ. 14

(124) תהלים קכו, ב.

המשך ביאור למס' עירובין ליום שני עמ' א

29 שאתה מיקל מחמת הספק ואומר שגנה העירוב לפני שהכבר
 30 נעשתה הקדש, לבין אמר 'היום קודש ולמחר חול' שאתה מחמיר
 31 מספק ואומר שעדיין לא פקעה קדושת הכבר ואין עירובו עירוב.
 32 אָמַר לִיָּה רַב נַחֲמָן לְרַבָּא בְּדִירָתָא, לְכִי תִּיכּוּל עֲלֵיָה בּוּרְיָא
 33 דְּמִלְחָא – כַּשְׂתַּמְדוּד כּוֹר שֶׁל מִלַּח וְתַתְנַהּוּ לִי בְּשַׁכְרֵי אוֹמֵר לֶךְ אֵת
 34 טַעַם הַחִילּוֹק. וּבִיאַר טַעֲמוֹ, שֶׁבֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת הוּא סַפֵּק יוֹם סַפֵּק
 35 לַיְלָה, וְעַל כֵּן כַּשְׂאוֹמֵר 'הַיּוֹם חוֹל וְלִמָּחָר קִדְשׁ', מְפַסְּקָא לֹא נִחְתָּא
 36 לִיָּה קְדוּשָׁה – מִסַּפֵּק לֹא חַל עַדִּין הַהַקְדֵּשׁ עַל הַכִּיבֵר עַד שִׁיְהִיָּה
 37 וְדֹאֵי לַיְלָה, כִּיּוֹן שְׁבוּמָן הַסַּפֵּק יֵשׁ לְהַחְזִיקוֹ שֶׁנִּשְׂאֵר בְּמַצְבּוֹ הַקּוֹדֵם
 38 שְׁהִיָּה חוֹלֵן, וְלִפִּיכֶךְ עִירוּבוֹ עִירוּב. אֲבָל כַּשְׂאוֹמֵר 'הַיּוֹם קִדְשׁ
 39 וְלִמָּחָר חוֹל', מְפַסְּקָא לֹא פִּקְעָא לִיָּה קְדוּשָׁתִּיהּ מִיָּנָה – מִסַּפֵּק אֵין
 40 הַקְדוּשָׁה פּוֹקַעַת מֵהַכִּבֵּר עַד שִׁיְהִיָּה וְדֹאֵי שַׁבַּת, כִּיּוֹן שִׁישׁ לְהַחְזִיקוֹ
 41 בְּמַצְבּוֹ הַקּוֹדֵם שְׁהִיָּה הַקְדֵּשׁ, וְעַל כֵּן אִינוּ עִירוּב שְׁהָרִי בֵּבִין
 42 הַשְּׂמֻשׁוֹת לֹא הִיָּה רֵאוּי לֹאכִילָה.
 43 הַגְּמָרָא דְנָה אֵימְתִי בֵּבִין הַשְּׂמֻשׁוֹת חַל הַעִירוּבוֹ: תִּנְן הָתָם בְּטוֹבֵל יוֹם
 44 (פִּיד מִדָּא) לְגִין [כִּד] מְבּוּל יוֹם שְׁעִדִּין לֹא הַעִרִיב עֲלֵיו הַשְּׂמֻשׁ,
 45 שְׁמִלְאָהוּ מִן הַחִבִּית יֵין אוֹ שֶׁמֶן שָׁל מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שְׁהִיו עַדִּין מְבּוּל,
 46 דְהִיָּנוּ שְׁלֹא הוֹפְרָשָׁה מֵהֶם תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר, וְאָמַר הָרִי זֶה תְּרוּמַת
 47 מַעֲשֵׂר לְבִשְׁתֵּינָהּ – לֵיא הֵיִן שְׁבַלְגִין תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל הֵיִן
 48 שְׁבַחְבִּית, לְאַחַר שֶׁתַּחֲשֵׁךְ וְיִטְהַר הַכִּלִּי וְיִהְיֶה רֵאוּי לְגַעַת בְּתַרוּמָה,
 49 דְּקָרְיוּ קְרִימִין וּמִשְׁחִיכָה הָרִי זֶה תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר, וְהִיא תְּרוּמָה
 50 טְהוּרָה. מוֹסִיפָה הַמִּשְׁנָה: וְאִם הִיָּה הַדְּבַר בְּעֵרֵב שַׁבַּת, וְאָמַר
 51 לְשַׁלּוּחֵי עֲרִיבוֹ לִי בִּיָּין שְׁבַלְגִין זֶה, לֹא אָמַר כְּלוֹם וְאֵין זֶה עִירוּב,
 52 כִּיּוֹן שֶׁכַּשְׁהִגִּיעַ בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת עַדִּין הִיָּה הֵיִן טַבֵּל וְאִינוּ רֵאוּי לְעֵרֵב
 53 בּו.
 54 מְדִיִּיקַת הַגְּמָרָא: אָמַר רְבָא, כִּיּוֹן שְׁאִינוּ עִירוּב, זֹאת אוֹמְרַת שְׁבוּמָן
 55 סוּף הַיּוֹם שֶׁל עֵרֵב שַׁבַּת, דְּהִיָּנוּ הִרְגַע הַרֵאשׁוֹן שֶׁל בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת
 56 קוּנְהָ עִירוּב,

1 לָה – אֵךְ בְּסַפֵּק זֶה הָרִי אִינוּ יוֹדַע אִיזוֹ הִיא הַכִּבֵּר הַטְהוּרָה, וְאִם כֵּן
 2 בְּפוֹעַל הוּא לֹא יַדַע הֵיכֵן טְעוּדָתוֹ וְלֹא יִכַּל לֹאכֹלָה שְׁהָרִי גַּם סַפֵּק
 3 טוֹמְאָה אֲסוּר בִּאכִילָה, וְשִׁמָּא בּוּז אָף רַבִּי יוֹסִי מוֹדָה שְׁאֵין עִירוּבוֹ
 4 עִירוּב.
 5 פּוֹשְׁטָה הַגְּמָרָא: אָמַר לִיָּה רַב הוֹנָא, בֵּין לְרַבִּי יוֹסִי בֵּין לְרַבִּי מֵאִיר
 6 בְּעֵינָן – צָרִיךְ שִׁיְהִיָּה הַעִירוּב קְעוּדָה הָרֵאוּיָה לֹאכֹלָה מִכְּעוּד יוֹם,
 7 וְלִכְפָּא – וְכֵאֵן אֵין הַעִירוּב רֵאוּי לְסַעוּדָה מִכְּעוּד יוֹם שְׁהָרִי אִינוּ
 8 יוֹדַע אִיזוֹ הִיא הַכִּבֵּר הַטְהוּרָה, וְלִפִּיכֶךְ בֵּין לְרַבִּי מֵאִיר וּבֵין לְרַבִּי
 9 יוֹסִי לֹא קֵנָה הַעִירוּב כֻּלָּל, וְשִׁבְתָתוֹ בֵּבִיתוֹ וְיִכּוּל לִלְכַת מִשֶּׁם
 10 אֲלַפִּיִּים אִמָּה לְכָל רוּחַ.
 11 הַגְּמָרָא מְבַרְרַת מֵהַ דִּדִּין אִם עִירֵב בְּכִבֵּר שְׁדִינוּ עֵתִיד לְהַשְׁתַּנּוֹת
 12 בְּכַנְיִסַת הַשַּׁבַּת: בְּקָא מִיָּנָה וְשִׁישְׁרָאֵל מִמֶּנּוּ רְבָא מְרַב נִחְמָן, הַאֲמוֹר
 13 עַל כִּבֵּר אַחַת בְּעֵרֵב שַׁבַּת, בְּכָר זֶה הַיּוֹם חוֹל – חוֹלִין הִיא וּמוֹתֵר
 14 בִּאכִילָה, וְלִמָּחָר בְּשַׁבַּת הַרִינִי מְקַדִּישָׁה וְתֵהָא קִדְשׁ, וְנִמְצָא
 15 שֶׁתֵּאֲסַר הַכִּבֵּר בִּאכִילָה מְכַנְיִסַת הַשַּׁבַּת, וְאָמַר לְשַׁלּוּחֵי עֲרִיבוֹ לִי
 16 בְּזָה, מָהוּ, הָאִם כִּיּוֹן שֶׁבֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת הוּא סַפֵּק יוֹם סַפֵּק לַיְלָה
 17 נַחֲשׁוּשׁ שְׁמַא לִפְנֵי קְנִיִית הַעִירוּב כִּבֵּר חַל הַהַקְדֵּשׁ, וְאֵין עִירוּבוֹ
 18 עִירוּב שְׁהָרִי אֵין מַעֲרִבִין בַּהַקְדֵּשׁ, אוֹ אֵין לַחֲשׁוֹשׁ לְכַר. אָמַר לִיָּה
 19 רַב נַחֲמָן, עִירוּבוֹ עִירוּב. וְלַהֲלֵן יִתְבַּאר טַעַם הַדְּבַר.
 20 עוֹד שְׁאֵל רַבָּא אֵת רַב נַחֲמָן: הַאֲמוֹר עַל כִּבֵּר בְּעֵרֵב שַׁבַּת שֶׁתֵּהָא
 21 הַיּוֹם קִדְשׁ, וְלִמָּחָר בְּכַנְיִסַת הַשַּׁבַּת הִיא תִּפְרָדָה מִיַּד הַהַקְדֵּשׁ תְּמוּרַת
 22 מַעוֹת שִׁישׁ לִי בֵּבִיתִי וְתֵהָא חוֹל, וְאָמַר לְשַׁלּוּחֵי עֲרִיבוֹ לִי בְּכִיבֵר
 23 זֶה, מָהוּ, הָאִם יֵשׁ לְהַקְלֵל כְּפִי הַצַּד שְׁבַתְחִלַת בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת הוּא
 24 וְדֹאֵי לַיְלָה, וְנִמְצָא שֶׁכִּבֵּר הַתַּחֲלִלָה הַכִּבֵּר עַל הַמַּעוֹת וּפְקַעָה
 25 קְדוּשָׁתָהּ, וְאִם כֵּן רֵאוּיָה הִיא לֹאכִילָה וְקָנָה לוֹ עִירוּבוֹ, אוֹ לֹא. אָמַר
 26 לִיָּה רַב נַחֲמָן, אֵין עִירוּבוֹ עִירוּב.
 27 רַבָּא מְקַשָּׁה עַל רַב נַחֲמָן: מֵאַחַר שֶׁבֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת הוּא סַפֵּק יוֹם סַפֵּק
 28 לַיְלָה, מֵאִי שְׁמָא – מֵהַ חִילּוֹק בֵּין אֲמַר 'הַיּוֹם חוֹל וְלִמָּחָר קוֹדֵשׁ'